

Zadlžovanie, jeho dôsledky a možnosti jeho riešenia

Denisa Benkovičová

Bakalárska práca
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Denisa BENKOVIČOVÁ
Osobní číslo: H108011
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Zadlžovanie, jeho dôsledky a možnosti jeho riešenia

Zásady pro vypracování:

Zadaná a zvolená téma bude spracovaná podľa pokynov obsiahnutých v materiále IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případne podľa ďalších materiálov, z ktorých niektoré sú obsiahnuté v literatúre pripojenej k tomuto študijnému textu. Najmä bude dbané na dodržiavanie zásad publikačnej etiky a pravidiel spoločenskovedného výskumu. Priebežné výsledky práce budú pravidelne konzultované s vedúcim bakalárskej práce.

S vedomím týchto zásad a pravidiel a po konzultácií s vedúcim bude práca zameraná:

- na mieru zadlžovania a dostupnosť finančných prostriedkov
- na právne a sociálne dôsledky zadlžovania
- na možnosti riešenia zadlžovania
- na možnosti preventívneho pôsobenia sociálnej pedagogiky proti zadlžovaniu

Súčasťou práce bude drobný sociologický výskum zameraný na porovnanie právneho vedomia, resp. právnej a finančnej gramotnosti jednotlivých sociálnych skupín.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov

DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. Slabikář finanční gramotnosti: Učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. Praha: COFET, 2009. ISBN 80-254-4207-4

STRÝČEK, V. a kol. Bankrot. Chcete přežít? Bratislava: Perfekt, 2009. ISBN 978-80-804643-3-2

SUTTON, G. Jak se zbavit dluhů: místo dluhů získajte dobrý kredit. Hodkovičky [Praha]: Pragma, 2010. ISBN 978-80-7349-129-1

VRBKOVÁ, L. Už nikdy dlužníkem. Pro všechny, kteří si půjčili, půjčují a hodlají si půjčit peníze. Praha: COFET, 2009. ISBN 978-80-904396-0-3

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Katedra práva a právní vědy

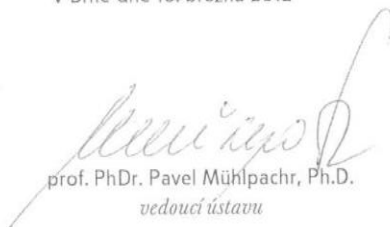
Datum zadání bakalářské práce:

16. března 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2013

V Brně dne 16. března 2012

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

L.S.

doc. JUDr. Pavel Hungr, CSc.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně .....

.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, u které-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V mojej bakalárskej práci som rozoberala problematiku zadlžovania, jeho právne a sociálne dôsledky a možnosti jeho riešenia. V teoretickej časti som pozornosť zameriavala na popis vymáhacieho procesu, jeho jednotlivé fázy, ich vzájomnú nadväznosť a tiež ich nákladovosť. V závere teoretickej časti som sa pokúsila načrtnúť možnosti prevencie a riešenia zadlženia. V praktickej časti práce som sa zamerala na znázornenie vymáhacieho procesu na konkrétnych prípadoch s reálnym vyčíslením dlhu a nákladov s ním spojených v jednotlivých štádiách vymáhania.

Kľúčové slová:

Zadlžovanie, pohľadávka, záväzok, veriteľ, dlžník, žalobca, žalovaný, oprávnený, povinný, finančná gramotnosť, vymáhací proces, súdne vymáhanie, exekúcia, konkurz, sociálne vylúčenie

ABSTRACT

This bachelor thesis is dealing with indebtedness, social and legal impacts and possible solutions for debtor. In theoretical phase of the thesis I was focusing on debt collection process. The process has been break down to details steps and the relations between them have been explained. Each step has been rated from costs point of view. In a conclusion of theoretical part I tried to show possibilities how to solve indebtedness and solutions for prevention. In practical part of the thesis I'm presenting real cases of debt collections with calculated debt. Debt has been break down to actual loan and costs related to each step of debt collection process.

Keywords

Indebtedness, claim, liability, creditor, debtor, plaintiff, defendant, entitled, mandatory financial literacy, the recovery process, judicial debt, repossession, bankruptcy, social exclusion

Pod'akovanie

Ďakujem pani PhDr. Mgr. Zdeňke Vaňkovej za veľmi užitočnú metodickú pomoc, ktorú mi poskytla pri spracovaní mojej bakalárskej práce.

Prehlásenie

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

Denisa Benkovičová

Obsah

I. TEORETICKÁ ČASŤ	9
1. Úvod do problematiky	10
1.1. Charakteristika základných pojmov	11
Závazkový právny vzťah, pohľadávka, záväzok, veriteľ a dlžník	11
Bankové a nebankové subjekty	11
Najbežnejšie využívané dostupné finančné produkty	12
Zadĺženie	15
Predĺženie	16
Skupiny ohrozené predĺžením	16
1.2. Trend sporenia vs. trend zadĺžovania /prehľad poklesu sporenia v domácnostiach a nárast zadĺžovania/	16
2. Právne aspekty záväzkov	18
2.1. Charakteristika fáz vymáhacieho procesu	18
Predsúdne vymáhanie	20
Súdne konanie	23
Rozhodcovské konanie	24
Exekučné konanie	26
2.2. Finančné dopady súvisiace s predĺžením	28
2.3. Trestno-právne dopady súvisiace s predĺžením	28
Poškodzovanie a zvýhodňovanie veriteľa	28
Úverový podvod	29
Zavinenie úpadku	29
Marenie exekučného konania	29
3. Sociálne aspekty predĺženia	31

3.1. Sociálno-patologické javy súvisiace s predĺžením.....	31
3.2. Psychické dopady na jednotlivca súvisiace s predĺžením	33
4. Možnosti riešenia predĺženia	36
4.1. Prevencia.....	36
Rozširovanie finančnej gramotnosti	36
Finančné poradenstvo	37
Poistenie neschopnosti splácať	38
Konsolidačný uver	39
4.2. Riešenia predĺženia	39
Predsúdne urovnanie sporu.....	39
Konkurzné konanie/Osobný bankrot	40
Oddĺženie.....	41
I. PRAKTICKÁ ČASŤ	43
5. Prípadové štúdie.....	44
5.1. Cieľ praktickej časti a voľba výskumnej metódy.....	44
5.2. Prípadové štúdie	45
Kazuistika č. 1	45
Kazuistika č. 2	47
Kazuistika č. 3	49
Kazuistika č. 4	51
Kazuistika č. 5	53
5.3. Analýza výskumu.....	55
Záver	57
Zoznam použitej literatúry.....	58

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1. Úvod do problematiky

Zadlžovanie je trendom súčasnej doby. Speriť financie už prestalo byť moderné. Šetriť na niečo sa považuje za zbytočnosť. Čo chceme, kúpime si hneď bez zbytočných odkladov – NA DLH. Splátkový predaj, leasingy, bezúčelové úvery, bez potvrzení o príjme, bez ručiteľov, bez založenia nehnuteľnosti, len na občiansky preukaz. Vytvoriť si dlh je v dnešnej dobe tak jednoduché. Predajcovia vám tovar núkajú na splátky, aj keď máte v peňaženke, či na účte, hotovosť na jej okamžité vyplatenie. A človek len ťažko odoláva.

Zadlžovanie ako také nemusí vždy znamenať negatívny jav. Podobne ako vo väčšine štátov Európskej únie, aj na Slovensku tvoria najväčšiu časť dlhu domácností práve úvery na bývanie (dosahujú až $\frac{3}{4}$ celkových úverov poskytovaných bankou). Množstvo jedincov, resp. rodín je v otázke riešenia vlastného bývania odkázaných na podporu bánk a iných finančných inštitúcií. Pôžičky na vzdelanie sú tiež racionálne zdôvodniteľné a opodstatnené. Čas od času sa nám naskytne výhodná obchodná príležitosť, ktorá požaduje vstupný kapitál, ktorý nie vždy máme k dispozícii. Pokiaľ je účel rozumný a naše možnosti nám takéto záväzok umožňujú bez veľkého ohrozenia svojej existencie, je všetko v poriadku.

Naproti tomu môžeme menovať nespočetné množstvo prípadov, kedy je čerpanie spotrebného úveru, či využitie splátkového predaja veľmi zlou voľbou. Čerpanie pôžičiek na dovolenky či vianočné darčeky, sú pre nás neúčelové a pri ich čerpaní často neberieme ohľad na naše finančné možnosti. Nedostatočné preverovanie bonity fyzických či právnických osôb spôsobuje, že sa jedinec môže predĺžiť prakticky za deň. Často si spočítame množstvo a najmä objem splátok až vtedy, keď je čas na ich úhradu. A vtedy býva už spravidla neskoro.

1.1. Charakteristika základných pojmov

Na úvod považujem za potrebné bližšie špecifikovať niekoľko kľúčových pojmov, s ktorými budem v práci operovať.

Závazkový právny vzťah, pohľadávka, záväzok, veriteľ a dlžník

Závazkový vzťah je právny vzťah, z ktorého na strane jednej vzniká veriteľovi právo na plnenie (vzniká pohľadávka) od dlžníka a na strane druhej vzniká dlžníkovi povinnosť vzniknutý záväzok splniť.¹ Z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečoho sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.² Takto definuje záväzkový právny vzťah právna úprava SR.

Pohľadávka je teda nárok **veriteľa** na prisľúbené plnenie. **Záväzok** je naproti tomu povinnosť **dlžníka**, splatiť dohodnuté zmluvne dohodnutým spôsobom, v dohodnutej výške a v dohodnutom čase.

Najrozšírenejším spôsobom vzniku záväzku je zmluvný vzťah. Ďalšími možnosťami sú spôsobenie škody, či bezdôvodné obohatenie a iné zákonné skutočnosti.³

Bankové a nebankové subjekty

V zmysle § 2 ods.1 zákona č. 483/2001 Z. z. je **banka** právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá prijíma vklady a poskytuje úvery a ktorá má na výkon týchto činností udelené bankové povolenie.⁴ Okrem spomenutých činností môže banka vykonávať aj iné bankové činnosti, ktoré však musí mať uvedené v bankovom povolení. Banka ako právnický subjekt podlieha zvláštnemu zákonu, ktorý upravuje a prísne reguluje jej činnosť. Podlieha dohľadu Národnej banky Slovenska. Táto prísna regulácia sa odzrkadľuje na značne prísnejších podmienkach na poskytovanie služieb klientom.

¹ Zákon č. 40/1964 Z.z., Občiansky zákonník

² Zákon č. 40/1964 Z.z., Občiansky zákonník

³ Zákon č. 40/1964 Z.z., Občiansky zákonník

⁴ Zákon č. 483/2001 Z.z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Naproti tomu stojí **nebankový sektor**, ktorý zahŕňa všetky ostatné finančné inštitúcie. Tieto svoju činnosť vykonávajú bez bankovej licencie. Aj keď sa podriaďujú ustanoveniam obchodného zákonníka, či zákona o spotrebiteľských úveroch, ich činnosť nie je upravovaná zvláštnymi predpismi a preto nepodlieha bankovému dohľadu a nie sú pravidelne kontrolované.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že produkty poskytované nebankovými subjektmi sú poskytované "bez záruky".

Z pohľadu dlžníka sú nebankové inštitúcie atraktívnejšie práve tým, že často ponúkajú svoje produkty so značne jednoduchším schvaľovacím procesom a bez potreby rôznych povolení. Cenou za tieto "rýchle peniaze" sú však spravidla oveľa vyššie poplatky za poskytnutie, vyššia úroková sadzba, či premrštené sankčné poplatky.

Najbežnejšie využívané dostupné finančné produkty

Bankový, či nebankový sektor poskytuje v súčasnosti nespočetné množstvo finančných produktov. Pre naše účely nie je momentálne potrebné poznať všetky. Spomenieme teda len tie najviac využívané.

Spotrebiteľské úvery

Spotrebiteľské úvery predstavujú krátkodobé pôžičky prevažne nižších čiastok, slúžiace na kúpu tovaru či služieb. Spotrebiteľské úvery sa tešia medzi ľuďmi stále väčšej obľube. Jedným z hlavných dôvodov je ľahká dostupnosť týchto peňazí.⁵ Samotného úveru sa báť netreba. Je však dôležité, dôkladne si preštudovať zmluvu, zmluvné podmienky, resp. všeobecné obchodné podmienky, na ktoré sa zmluva odvoláva.⁶

Poznať a rozumieť zmluvným podmienkam je dôležité pre včasné a dôkladné zhodnotenie výhodnosti toho ktorého úveru, či iného finančného produktu. "Skryté poplatky" často zbytočne úver navyšujú a nemilo nás prekvapia po jeho čerpaní, kedy už nemáme možnosť od zmluvy odstúpiť.

---

⁵ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. Slabikář finanční gramotnosti: Učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. Praha: COFET, a.s., 2009. ISBN 80-254-4207-4

⁶ /1 - celý odsek je parafráza - zdroj: Prevence předlužení a jak z předlužení, str.10/

Okrem analýzy dostupných ponúk je veľmi dôležité zrevidovať vlastný rozpočet a finančné možnosti splácania úveru. Do zmluvného vzťahu vstupujeme s vlastnou zodpovednosťou. Musíme vedieť, aké splátky sú pre nás a našu rodinu prípustné a nezaťažia náš rodinný rozpočet natoľko, aby nás ohrozili a spôsobili nám predĺženie.

Pri výbere najvhodnejšieho úveru je dobré vyhodnotiť viacero dostupných ponúk od viacerých bankových, či nebankových subjektov. Je dobré porovnávať najmä:

Podmienky na poskytnutie úveru

Predstavujú povinnosti, ktoré musí potenciálny klient splniť pred poskytnutím úveru.

Nebankové inštitúcie na poskytnutie úverov spravidla nižších čiastok nepožadujú skoro žiadne doklady. Stačí doklad totožnosti a úver máte k dispozícii prakticky behom jedného dňa.⁷ V prípade, že máme záujem o úver od banky, musíme počítať s náročnejším a zdĺhavejším priebehom vybavovania. Štandardnou podmienkou na poskytnutie úveru býva doklad o príjme žiadateľa, či potvrdenie o majetku. Poskytovateľ si zároveň môže vyčleniť schvaľovací lehotu, počas ktorej lustruje bonitu žiadateľa vo verejne dostupných databázach dlžníkov, či kontroluje platobnú disciplínu v bankovom archíve.

Úrokové sadzby

Úroková miera je percentuálne vyjadrenie podielu úroku k hodnote požičaného kapitálu.⁸ Veľmi zjednodušene môžeme povedať, že nám určuje, koľko na úvere preplatíme. Dôležité je uvedomiť si, k akému časovému úseku sa úroková sadzba viaže (táto totiž môže byť denná, mesačná, či ročná) a vedieť si porovnať ponuky s rôzne definovanou úrokovou mierou. Je totiž zrejmé, že za inak rovnakých okolností bude úver s 5 % mesačným úrokom podstatne drahší, ako úver s 10 % úrokovou sadzbou počítanou na ročnom základe.⁹

Sankčné poplatky v prípade porušenia zmluvných podmienok

Medzi najbežnejšie využívané sankčné poplatky v úverových i iných zmluvách patrí úrok z omeškania a zmluvná pokuta.

⁷ /3 - časť odseku je parafráza - zdroj Slabikář finanční gramotnosti, str.220/

⁸ 4 - citácia - zdroj: Slabikář finanční gramotnosti, str.140/

⁹ 5 - posledná veta odseku je parafráza - zdroj: Prevence předlužení a jak z předlužení, str.15/

Úrok z omeškania.

"Ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania dohodnuté v zmluve. Ak úroky z omeškania neboli dohodnuté, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva."¹⁰ Dňa 1. februára 2013 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády SR č. 20/2013 Z. z., ktorým sa okrem iného nanovo upravuje aj výška úrokov z omeškania. Kým v zmysle predchádzajúcej úpravy bolo percentuálne vyčíslenie úroku z omeškania jednotné aj podľa občianskeho, aj podľa obchodného zákonníka, v zmysle novej úpravy sa rôzni. Zároveň sa jeho určenie prestáva viazať k dátumu omeškania, ale k dátumu uzatvorenia záväzkového vzťahu.

V zmysle vyššie citovaného zákona sa však zmluvné strany môžu dohodnúť na vlastnej úprave, ktorá musí byť zakotvená v zmluve.

Zmluvná pokuta

Zmluvná pokuta je okrem úroku z omeškania jedným z najbežnejšie využívaných prostriedkov zabezpečenia záväzku. Dáva zmluvným stranám možnosť uplatniť si finančný nárok v dojednanej výške a dojednaným spôsobom ak niektorý z účastníkov poruší zmluvnú povinnosť. Jej výšku zákon nelimituje, závisí teda na dohode zmluvných strán.

Myslieť si však, že výška zmluvnej pokuty je neobmedzená a jej vynútenie je za akýchkoľvek podmienok 100 % by nebolo správne. V súdnych sporoch často zohráva dôležitú úlohu §545a Občianskeho zákonníka, ktorý okrem iného hovorí, že neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti.

Možnosti odstúpenia od zmluvy, či možnosti predčasného splatenia úveru

Cieľom posledných legislatívnych zmien v Zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov je predovšetkým vyššia ochrana spotrebiteľa a lepšia orientácia na úverovom trhu. Jednou z hlavných zmien tohto zákona je tiež úprava možností dlžníka odstúpiť od uzatvorenej úverovej zmluvy. V zmysle platnej legislatívy má dlžník nárok na odstúpenie od zmluvy do 14 dní od jej

---

¹⁰ § 369, Zákon č. 513/1991 Z.z., Obchodný zákonník

uzatvorenia a to bez potreby udania dôvodu. Odstúpenie od zmluvy po tejto lehote však už nie je také jednoduché.¹¹

Vyššie uvedený zákon upravuje taktiež možnosti predčasného splatenia spotrebiteľského úveru. Podľa § 16 odsek 1 má spotrebiteľ právo predčasne splatiť úver či už úplne, alebo iba čiastočne kedykoľvek počas doby trvania tejto úverovej zmluvy. Na jednej strane vzniká spotrebiteľovi povinnosť uhradiť len úroky a náklady, ktoré vznikli len v období od poskytnutia do splatenia úveru, na strane druhej však musí znášať aj náklady, ktoré veriteľovi s týmto predčasným splatením vzniknú. Limity pre maximálnu výšku týchto nákladov upravujú ďalšie odseky tohto zákona.¹²

Možnosti odkladu splátok, resp. možnosti poistenia úveru v prípade straty zamestnania, či inej nepriaznivej udalosti

Možnosti odkladu splátok sú záležitosťou vzájomnej dohody medzi právnymi subjektmi dohody. Veriteľ nemá žiadnu povinnosť a dlžník žiaden nárok domáhať sa akéhokoľvek odkladu, či zníženia splátok, skrátka akejkoľvek úpravy dohodnutých podmienok plnenia. Umožniť predĺženie doby splatnosti, upraviť (znížiť) výšku splátok, či povoliť odklad je v podstate na zvážení a vôli veriteľa. Možnosti uvedených úprav môžu avšak nemusia byť zakotvené v zmluve o úvere.

Dlžník má samozrejme nárok v prípade nepriaznivých okolností veriteľa požiadať o zhovievavosť a primeranú úpravu podmienok plnenia v závislosti od jeho momentálnej situácie. Tieto veriteľ obvykle posudzuje individuálne. Na pamäti však treba stále mať, že veriteľ nemá žiadnu povinnosť tejto žiadosti vyhovieť.

Zadĺženie

Pre účely mojej práce budem pojem zadĺženie chápať ako stav dlžníka, kedy svoje pohľadávky (alebo ich časť) nespláca riadne a včas. Zatiaľ sa však nejedná o stav, ktorý by nebezpečne ohrozoval fungovanie dlžníka a jeho rodiny. Jedná sa krátkodobú indispozíciu dlžníka, prípadne akúsi počiatočnú fázu, ktorou sa dlžník dostáva až do predĺženia.

---

¹¹ Zákona č. 129/2010 Z.z., o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov; <http://tvnoviny.sk/spravy/ekonomika/od-uveru-uz-mozete-odstupit-bez-udania-dovodu-do-14-dni.html>

¹² Zákona č. 129/2010 Z.z., o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov

Charakterizujú ju prvé neuhradené splátky (nie však recidívu), prvé impulzy veriteľa (prvé upomienky, resp. upozornenia na omeškania ešte zmierlivého charakteru).

Predĺženie

Predĺženie chápeme na rozdiel od zadĺženia ako stav, kedy človek nie je schopný plniť svoje finančné záväzky dlhodobo, opakovane. Pojem predĺženie špecifikuje zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako stav, kedy má dlžník viacerých veriteľov a jeho nesplatené záväzky prevyšujú jeho majetok.¹³

Skupiny ohrozené predĺžením

Predĺženie postihuje prevažne sociálne znevýhodnených jedincov, či sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva a je jedným z významných faktorov, ktorý spôsobuje ich sociálne vylučovanie z bežného života majoritnej spoločnosti s následným obtiažnym začlenením do života tejto spoločnosti.¹⁴

Do problémov so plácaním záväzkov sa môžeme dostať z objektívnych dôvodov, akými sú napríklad strata zamestnania, alebo zdravotné problémy vedúce k dlhodobej pracovnej neschopnosti, či invalidite. Z praxe však môžeme konštatovať, že drvivá väčšina dlžníkov si svoju nepriaznivú finančnú situáciu spôsobila nedostatočným finančným a právnym povedomím. Neschopnosťou zhodnotiť svoje finančné možnosti a viesť rodinný rozpočet a neschopnosťou racionálne prijať a efektívne riešiť dôsledky plynúce z vlastného zadĺženia.

1.2. Trend sporenia vs. trend zadĺžovania /prehľad poklesu sporenia v domácnostiach a nárast zadĺžovania/

V priebehu uplynulých 10 rokov sa postoj jedinca k sporeniu a zadĺžovaniu radikálne zmenil. Zvyšujúca sa spotreba má za následok nárast zadĺžovania jednotlivcov či už vo forme krátkodobých, alebo dlhodobých úverov. Čerpanie spotrebiteľských úverov, či úverov na bývanie, využívanie predajov tovarov či služieb na splátky má stúpajúcu tendenciu. Podľa

---

¹³ Zákon č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii

¹⁴ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. Slabikář finanční gramotnosti: Učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. str.51

štatistiky Národnej banky Slovenska /ďalej už len NBS/ dosiahli dlhodobé úvery domácnostiam v roku 2011 hodnotu približne 15 mld. EUR.¹⁵

Rapidny nárast zadlžovania je na Slovensku otázkou posledných pár rokov. Presnejšie povedané, k značnému nárastu čerpania bankových či nebankových úverov dochádza najmä od roku 2003.

Z môjho pohľadu je najväčším problémom, resp. najčastejšou príčinou zadlžovania práve ľahostajný prístup ľudí k rodinným financiám spojená s nízkou finančnou a právnou gramotnosťou.

---

¹⁵ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/1-2012/02_biatec12-1_szovisc.pdf

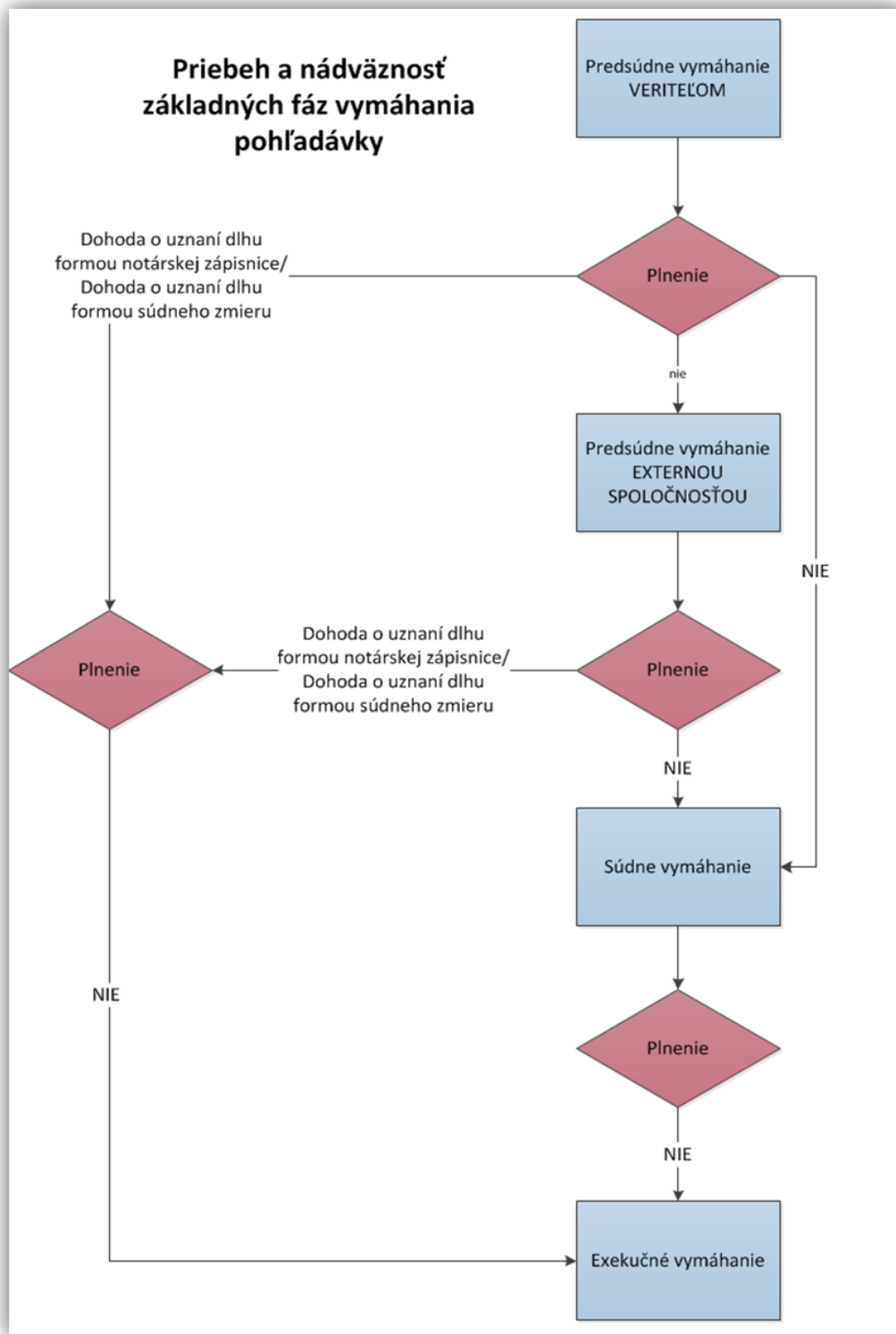
2. Právne aspekty záväzkov

Zadlženie nás ovplyvňuje vo viacerých rovinách nášho života. Či už sa jedná o oblasť finančnú, oblasť sociálneho zabezpečenia rodiny, či oblasť psychickej pohody a vyrovnanosti dlžníka a jeho blízkych. Pokiaľ hovoríme o stave zadlženia ako o stave krátkodobej indispozície, dôsledky môžeme pocítiť len v oblasti finančnej. Pokiaľ sa však jedná o dlhodobý stav, začínajú sa objavovať ďalekosiahlejšie následky vo všetkých oblastiach života jedinca a jeho rodiny.

Kapitola Právne aspekty záväzkov pojednáva o právnych okolnostiach súvisiacich so vznikom a existenciou pohľadávok. V tejto kapitole som zameriavala pozornosť na priebeh vymáhacieho procesu a jeho jednotlivých fáz. Tieto som sa snažila bližšie charakterizovať, popísať ich nadväznosť a možné obmeny. Súčasťou jednotlivých fáz je aj prehľad ich nákladovosti, ktorý som následne zhrnula v druhej časti kapitoly ako finančné dopady súvisiace s predĺžením. Zároveň som sa venovala trestno-právnym dopadom súvisiacich s predĺžením akými sú poškodzovanie a zvýhodňovanie veriteľa, úverový podvod, zavinenie úpadku, či marenie exekučného konania. V trestno-právnej rovine sa dlžník ocitá jednak vedome, ale taktiež nevedome. Vedome v prípade, že s týmto úmyslom jednal od začiatku zmluvného vzťahu (napríklad úverový podvod), nevedome v prípade, že jedná nezodpovedne a nedbá na výzvy a upozornenia súdu, či súdneho exekútora (napríklad marenie exekučného konania).

2.1. Charakteristika fáz vymáhacieho procesu

Vymáhací proces a jeho konkrétne fázy môžu mať rôznu dĺžku trvania. Nižšie popisované fázy vymáhacieho procesu nasledujú obvykle chronologicky po sebe. Existujú však výnimky, kedy je možné niektorú z fáz "preskočiť", resp. celý vymáhací proces urýchliť alebo zefektívniť. Závisí to od ochoty oboch zmluvných strán. Varianty následnosti jednotlivých fáz znázorňuje nasledujúci graf:

(graf č.1 - spracoval autor)

Predsúdne vymáhanie

Predsúdne vymáhanie je fázou, ktorá zo strany veriteľa nie je vôbec povinná. Zo zákona veriteľovi nevyplýva žiadna povinnosť pokúšať sa o zmierlivé riešenie a preto v prípade ak dlžník neprejavuje záujem svoj záväzok vyrovnať a veriteľ chce plnenie svojej pohľadávky dosiahnuť čo najskôr, nehladiac na ďalšie obchodné vzťahy s dlžníkom, môže rovno pristúpiť k súdnemu vymáhaniu a následnej exekúcii.

Pre dlžníka má však toto štádium vymáhania nesmierne veľký význam a zo skúsenosti musím povedať, že ani pre veriteľa nie je jeho význam zanedbateľný.

Predsúdne vymáhanie pohľadávky začíta spravidla u samotného veriteľa. Odoslanie upomienky, kontaktovanie dlžníka a upozornenie na uplynutie lehoty splatnosti jeho záväzku môžeme považovať za prvé kroky tohto procesu. Pokiaľ je veriteľom fyzická osoba, podnikateľ, prípadne právnická osoba menšieho formátu, túto fázu vymáhania zastrešujú bežný pracovníci (najčastejšie sú to obchodný zástupcovia, ktorí s klientom bežne komunikujú, prípadne to môžu byť pracovníci účtovníckeho oddelenia, alebo aj samotný štatutár). Množstvo väčších firiem má však v súčasnosti vlastné interné oddelenia na správu nesplácaných pohľadávok. Ich veľkosť a miera práce s rizikovými klientmi (dlžníkmi) závisí od veľkosti firmy.

Ďalšou alternatívou predsúdneho vymáhania je outsourcing, teda spolupráca s externými spoločnosťami, špeciálne školenými na túto problematiku.

V súčasnosti je na trhu veľké množstvo spoločností zameraných na správu a vymáhanie nesplácaných pohľadávok. Popri tých najsilnejších nachádzame množstvo menších, začínajúcich agentúr. Výber je teda skutočne dostatočný.

"Vymahači dluhů založili svůj byznys na jedné věci: inkasování peněz. Jsou obávaní, umí být agresivní a váš život s nimi bude plný stresu."¹⁶ Takto charakterizuje Garnett Sutton agentúry zaoberajúce sa vymáhaním pohľadávok v publikácii Jak se zbavit dluhů. Zo skúsenosti musím potvrdiť, že mienka ľudí o agentúrach spravujúcich a vymáhajúcich

---

¹⁶ Sutton, G. Jak se zbavit dluhů.

pohľadávky nie je vždy najlepšia. Nepopieram, že tento názor nemôže mať základ v zlých skúsenostiach s vymáhacími praktikami, ktoré však ja považujem za neprofesionálne.

Účelom vymáhania pohľadávky, nech už je v akejkol'vek fáze a nech je vykonávané interne, či externe, nie je v žiadnom prípade vyvíjať neprimeraný nátlak, zastrášať dlžníka, alebo využívať na dosiahnutie svojho cieľa neprimerané praktiky hraničiace, alebo dokonca prekračujúce právne predpisy. Cieľom je samozrejme hájiť práva veriteľa a domáhať sa jeho uspokojenia, zároveň však vysvetliť dlžníkovi situáciu, jej vážnosť a možné dôsledky. Dlžník si musí uvedomiť, že situáciu, v ktorej sa ocitol spôsobil sám a musí ju riešiť. Snaha veriteľa domáhať sa svojich nárokov, nehľadiac na okolnosti, môže mať nepriaznivé následky nielen na dlžníka, ale aj na veriteľa samotného.

Cieľom predsúdného vymáhania je dohodnúť sa s dlžníkom rozumne, a zároveň maximálne efektívne. Veriteľ, či už priamo alebo v zastúpení, kontaktuje dlžníka všetkými dostupnými spôsobmi (písomne, telefonicky, či osobne). Preskúmava momentálnu situáciu dlžníka, jeho bonitu, ďalšie splácané i nesplácané záväzky, rodinné pomery, finančnú situáciu a tým možnosti plnenia záväzku. V závislosti od možnosti dlžníka, požiadaviek a tiež potrieb veriteľa a ochoty dlžníka spolupracovať, dochádza v ideálnom prípade k dohode. Dohoda môže mať formu jednorazového uspokojenia pohľadávky, prípadne dohody o splátkach.

Uznanie dlhu formou notárskej zápisnice

Jednou z možností predsúdnej dohody, ktorá má veľký význam pre veriteľa, je uzatvorenie dohody o uznaní záväzku a vyplatení pohľadávky formou notárskej zápisnice. Tento spôsob dohody umožňuje veriteľovi prejsť v prípade nedodržania povinnosti dlžníka priamo k exekučnému konaniu, nakoľko uznanie dlhu formou notárskej zápisnice je exekučným titulom. Predstavuje teda jeden zo spôsobov urýchlenia vymáhacieho procesu, o ktorých pojednávam v úvode tejto kapitoly.

Náklady spojené s uzatvorením tejto dohody, resp. odmena notára za spísanie dohody sa vyčísľujú percentuálne v závislosti od hodnoty sporu, najmenej však 16,60 €. Percento zo základu na výpočet poplatku sa znižuje s narastajúcou hodnotou. Presná špecifikácia je

uvedená v sadzobníku vyhlášky č. 31/1993 Z.z. o odmenách a náhradách notářov.¹⁷ Ich úhradu znáša účastník podľa vzájomnej dohody zmluvných strán.

Zmierovacie konanie

Ďalšou z možností urýchlenia vymáhacieho procesu je uzatvorenie dohody medzi účastníkmi formou súdneho zmieru. Dlžník uzná svoj záväzok a spolu s veriteľom sa dohodnú na určitých podmienkach splatenia. Takto uzatvorená dohoda sa následne zašle na príslušný súd, ktorý na jej základe tento zmier schváli, ak to okolnosti dovoľujú. Takto schválený súdny zmier sa riadi rovnakými ustanoveniami ako súdny zmier uzatvorený počas prebiehajúceho súdneho konania. Má teda účinky právoplatného rozsudku a je exekučným titulom.¹⁸

Na rozdiel od súdneho konania vzniká v zmierovacom konaní poplatková povinnosť až schválením zmieru. Výška súdneho poplatku je vo výške 2 %, najmenej však 16,50 € a najviac 1659,50 €. V porovnaní so štandardným konaním je teda tento spôsob dohody podstatne výhodnejší.

Aj napriek skutočnosti, že aj s predsúdnym vymáhaním sú už spojené určité náklady, ktoré v konečnom dôsledku pôjdu na ťarchu dlžníka (či už náklady za vlastné zdroje, či externú spoluprácu, prípadne vyššie špecifikované spoplatňované dohody), faktom ostáva, že toto štádium je pre dlžníka NAJVÝHODNEJŠIE a stále NAJLACNEJŠIE spomedzi ďalších nižšie špecifikovaných.

Premlčanie nároku

V predsúdnom štádiu vymáhania pohľadávky treba dbať na jej premlčanie. V závislosti od účastníkov konania a tiež zmluvných dojednaní, prípadne uznania záväzku čo do dôvodu a výšky sa premlčacia lehota môže pohybovať od troch do desiatich rokov od splatnosti pohľadávky. Premlčaním právo na plnenie povinnosti druhej strany nezaniká, nemôže ho však

---

¹⁷ Vyhláška č. 31/1993 Z.z., o odmenách a náhradách notářov

¹⁸ Zákon č. 99/1963 Z.z., Občiansky súdny poriadok

priznať alebo uznať súd, ak povinná osoba namietne premlčanie po uplynutí premlčacej doby.¹⁹

Súdne konanie

V prípade, že sa akékoľvek snahy veriteľa o predsúdne vysporiadanie záväzku ukážu ako neefektívne a neúspešné, má veriteľ právo pristúpiť k súdnemu vymáhaniu svojej pohľadávky.

Postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní upravuje zákon č. 99/1963-Občiansky súdny poriadok. Dohliada na to, "aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb."²⁰

Súdne konanie začína doručením žaloby na príslušný súd. S podaním žaloby je spojená poplatková povinnosť bližšie špecifikovaná v zákone č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Výška **súdneho poplatku** pri peňažnom plnení predstavuje 6 % z hodnoty sporu, najmenej 16,50 €, maximálne 16 596,50 € a v obchodných veciach maximálne 33 193,50 €. ²¹

Ďalší náklad spojený so súdnym vymáhaním predstavujú **trovy právneho zastúpenia**. Pri podaní žaloby spravidla za dva úkony (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie na súd vo veci samotnej). Jeden úkon pozostáva z tarifnej odmeny (výška závisí od hodnoty sporu) a režijného paušálu (stanovený na daný rok; za rok 2013 predstavuje režijný paušál sumu vo výške 7,81 €) + DPH.

Po podaní žaloby a zaplatení súdneho poplatku súd spravidla vydá platobný rozkaz (pokiaľ žaloba obsahuje všetky skutočnosti a náležitosti, na základe ktorých súd môže rozhodnúť). Proti platobnému rozkazu je možné podať odpor. V prípade ak sa nepodarí doručiť platobný rozkaz žalovanému alebo je voči nemu podaný odpor, platobný rozkaz sa zruší. Za takýchto okolností súd vo veci zvyčajne nariadi pojednávanie. V závislosti od náročnosti konania a počtu nariadených pojednávaní sa môžu trovy právneho zastúpenia

¹⁹ § 388 Zákon č. 513/1991 Z.z., Obchodný zákonník

²⁰ § 1 Zákon č. 99/1963 Z.z., Občiansky súdny poriadok

²¹ Zákon č. 71/1992 Z.z., o súdnych poplatkoch

navyšovať o ďalšie úkony a s nimi spojené poplatky, ktoré upravuje vyhláška č.655/2004 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v tretej časti.

"Advokát má popri nároku na odmenu aj nárok na **náhradu hotových výdavkov** účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy."²²

Okrem hotových výdavkov má advokát nárok taktiež na **náhradu za stratu času**. To v prípade, ak poskytované právne služby nie sú vykonávané v sídle advokáta. Náhrada za stratu času prináleží advokátovi za čas strávený cestou do tohto miesta a späť. Náhrada prináleží advokátovi aj v prípade omeškania pojednávania pred súdom alebo iným orgánom, ktoré nie je spôsobené advokátom, či jeho klientom. Spôsob výpočtu týchto náhrad bližšie špecifikuje § 17 vyhlášky 655/2004 Zb.²³

V porovnaní s predchádzajúcou fázou vymáhania v tejto časti sa už začína príslušenstvo pohľadávky citeľne nabaľovať a pre dlžníka znamená ďalšie "zbytočné" výdavky.

Po skončení súdneho vymáhania, teda po vydaní právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia musí veriteľ taktiež dbať na premlčaciu lehotu. Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty.²⁴

Rozhodcovské konanie

Predpoklady, priebeh a podmienky rozhodcovského konania upravuje zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

²² § 15 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

²³ Vyhláška č. 655/2004 Z.z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

²⁴ Zákon č. 40/1964 Z.z., Občiansky zákonník

„Rozhodcovské konanie poskytuje plnohodnotnú alternatívnu možnosť nahradenia štátnych súdov pre subjekty, ktoré potrebujú riešenie alebo rozhodnutie v sporoch, ktoré vznikli medzi stranami v oblasti občianskoprávnej a obchodnoprávnej. V rozhodcovskom konaní je možné rozhodnúť o majetkových nárokoch účastníkov sporu.“²⁵

Asi hlavnou prednosťou rozhodcovského konania je jeho rýchlosť. Kým bežný spor vedený štátnym súdom môže trvať niekoľko mesiacov až rokov, rozhodcovské konanie trvá od podania návrhu do vydania rozhodcovského rozsudku obvykle od jedného do troch mesiacov (v závislosti od náročnosti sporu). Túto prednosť uvíta predovšetkým veriteľ, ktorý má tak v rukách v krátkom čase exekučný titul a môže pristúpiť k vynúteniu svojho nároku.

Výhodou, ktorú uvíta najmä dlžník je predovšetkým súkromný charakter konania. Vzhľadom na skutočnosť, že toto konanie nie je verejné a rozhodcovia sú viazaní mlčanlivosťou, nemusí sa účastník obávať, že by mohol utrpieť ujmu v obchodných kruhoch.

V neposlednom rade je prednosťou rozhodcovského konania tiež úspora nákladov. Aj napriek skutočnosti, že aj s rozhodcovským konaním sú spojené určité náklady, ich finálna výška bude vo väčšine prípadov nižšia ako náklady, ktoré by veriteľovi vznikli v prípade konania pred štátnym súdom. Tieto pôjdu v konečnom dôsledku tiež na ťarchu dlžníka.

Ak rozhodcovský súd neurčil inak, trovy rozhodcovského konania sú najmä **hotové výdavky účastníkov rozhodcovského konania a ich zástupcov, trovy na vykonanie dôkazov, poplatky za rozhodcovské konanie, odmena rozhodcovského súdu a jeho hotové výdavky, odmena znalca, odmena tlmočníka a odmena za zastupovanie.**

Nakoľko však rozhodcovské konanie prebieha prevažne písomnou formou, veriteľovi značná časť nákladov odpadá (napr. náklady na cestovanie, minimalizujú sa jednotlivé právne úkony, náhrady za účasť na pojednávaní a pod.). Neopomenuteľná je tiež výška súdneho poplatku, ktorá je v prípade rozhodcovského konania aj napriek vyššej minimálnej hodnote percentuálne nižšia ako pri štandardnom súdnom konaní (predstavuje 5 % z hodnoty sporu, najmenej však 34,- € a najviac 100 000,- €).

---

²⁵ <http://www.stalyrozhodcovskysud.sk/?id=5>

Exekučné konanie

V prípade, ak dlžník na základe právoplatného súdneho rozhodnutia svoj záväzok neuhradí, má veriteľ možnosť podať návrh na vykonanie exekúcie. Predpokladom je samozrejme existencia právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým môže byť rozhodnutie súdu (uznesenie, platobný rozkaz, rozsudok, schválený súdny zmier medzi žalobcom a žalovaným), notárska zápisnica (v prípade dohody v predsúdnom, alebo aj súdnom vymáhaní), vykonateľné rozhodnutie rozhodcovských súdov a rozhodcovských komisií, osvedčenie o dedičstve a ostatné exekučné tituly podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku.²⁶

Rovnako ako podanie žaloby, aj žiadosť o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie je zaťažená poplatkovou povinnosťou vo forme **súdneho poplatku** vo výške 16,50 €²⁷. Na začiatku exekúcie uvedený poplatok hradí veriteľ, v konečnom dôsledku však ide na ťarchu dlžníka. Je teda prvým z poplatkov, o ktorý sa pohľadávka navyšuje v rámci exekučného konania.

Pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie si právny zástupca veriteľa uplatňuje taktiež **trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní**, a to vo výške dvoch pol úkonov (dvakrát polovica tarifnej odmeny (výška závisí od hodnoty sporu)) a režijného paušálu spolu s DPH.

V exekučnom konaní vzniká tiež nárok na **odmenu súdneho exekútora**. Súdnemu exekútorovi patrí odmena jednak za výkon exekučnej činnosti a taktiež za ďalšiu činnosť, ak súvisí s vykonávaním exekučnej činnosti.²⁸ Súdnemu exekútorovi zároveň patrí popri odmene náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri výkone exekučnej činnosti.²⁹ Základom na výpočet odmeny je v prípade peňažného plnenia výška pohľadávky. Percentuálna výška tejto odmeny je 20 % zo základu na jej určenie, najmenej však 16,60 € Sk a najviac 33 193,92 €.

Okrem štandardnej odmeny si exekútor uplatňuje tiež **náhradu paušálnych poplatkov** vynakladaných napríklad za získanie poverenia na vykonanie exekúcie, doručenie

²⁶ <http://www.najpravo.sk/rady-a-vzory/rady-pre-kazdeho/e/ako-exekucne-vymahat-dlzne-pohladavky.html?print=1>

²⁷ Zákon č. 71/1992 Z.z., o súdnych poplatkoch

²⁸ Vyhláška č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách exekútorov

²⁹ Vyhláška č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách exekútorov

upovedomenia o jej vykonaní, doručenie exekučného príkazu, za každé zisťovanie bydliska povinného, platiteľa mzdy, účtu, či majetku a ďalšie. Samozrejme zákon o odmenách a náhradách exekútorov nezabúda ani na príplatok v prípade práce počas dní pracovného pokoja a podobne.³⁰

Okrem vyššie popisovaných hovorí vyhláška 288/1995 o odmenách a náhradách exekútorov tiež **o náhrade hotových výdavkov exekútora, náhradách za stratu času, odmenu za prijímanie úschovy a ďalšie**. Z vyššie popisovaného je teda viac ako zřejmé, že v exekučnom štádiu sa už pohybujeme spravidla v rovine, kedy príslušenstvo pohľadávky značne prevyšuje jej istinu.

Čo sa týka samotného výkonu exekúcie, ten závisí od exekútora, resp. od vôle veriteľa. V prípadoch nami prejednávaných, teda ak je podkladom na exekúciu exekučný titul, ktorý ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu je možné vykonať:

- zrážkami zo mzdy či iných príjmov,
- predajom hnutel'ného majetku dlžníka,
- predajom nehnuteľného majetku dlžníka,
- predajom cenných papierov dlžníka,
- predajom podniku a i.³¹

Doba trvania exekučného konania nie je nijak časovo obmedzená, podaním návrhu na vykonanie exekúcie sa zastavuje premlčacia lehota. Môže sa teda stať, že exekútor siahne na majetok dlžníka aj po niekoľkých rokoch od začatia exekúcie.³² V určitých prípadoch sa to veriteľom osvedčilo, nakoľko spočiatku nemajetný dlžník po niekoľkých rokoch nadobudol majetok v rámci dedičského konania a svoj záväzok tak dlžník v niekoľkonásobnej výške nakoniec vyrovnal.

Priebeh vymáhania spolu s vyčíslením reálnych nákladov popisujem v praktickej časti práce. Kazuistiky popisujú prípady, kedy vymáhanie prebieha "bez zbytočných komplikácií a vstupov". Náklady jednotlivých fáz vymáhania tak môžeme označiť za "minimálne".

³⁰ Vyhláška č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách exekútorov

³¹ Zákon č. 233/1995 Z.z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov

³² <http://www.vyvlastnenie.sk/clanok/a/vsetko-je-v-rukach-exekutora/>

Obsahujú však aj prípady so zložitejším vymáhacím procesom, v ktorom v dôsledku podania odporu voči platobnému rozkazu a niekoľkonásobným pojednávaniam výrazne vzrástli trovy právneho zastúpenia v súdnom konaní. V exekučnom konaní bolo taktiež vykonaných viacero úkonov, čo sa na celkovom vyčíslení nákladov taktiež odzrkadlilo.

2.2. Finančné dopady súvisiace s predĺžením

S ohľadom na vyššie uvedený popis vymáhacieho procesu od mimosúdneho až po exekučné môžeme konštatovať, že zadlžovanie má okrem štandardných sankčných poplatkov aj ďalšie nemalé finančné dopady. Prostriedky, ktoré veritelia využívajú na vynútenie si svojich nárokov nie sú zadarmo a dlžník si v počiatočnej fáze príliš neuvedomuje, že môžu ísť v konečnom dôsledku na jeho ťarchu.

Náklady mimosúdneho vymáhania zahŕňajúce poplatky za prácu inkasných agentúr, či právne služby advokátskych kancelárií, súdne poplatky, trovy právneho zastúpenia v súdnom konaní, exekučné poplatky, trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní, odmeny exekútora, či náhrady jeho nákladov. Všetkým týmto položkám môže dlžník predísť, ak si vážnosť situácie uvedomí hneď na začiatku vymáhacieho procesu. Tým najhorším, čo môže dlžník v tomto prípade spraviť, je hrať mŕtveho chrobáka. V praxi je to síce najčastejší, ale taktiež najnešťastnejší spôsob riešenia dlhov.³³

2.3. Trestno-právne dopady súvisiace s predĺžením

Medzi právne aspekty záväzkov patrí aj trestná činnosť, ktorej sa môže dlžník vedome i nevedome dopustiť v priebehu vymáhania. Patrí sem najmä poškodzovanie, či zvýhodňovanie veriteľa, úverové podvody, zavinenie úpadku, či marenie exekučného konania.

Poškodzovanie a zvýhodňovanie veriteľa

K naplneniu skutkovej podstaty trestného činu **poškodzovania veriteľa** dôjde vtedy, ak dlžník čo i len čiastočne zmarí uspokojenie veriteľa. Dochádza k tomu, ak dlžník, alebo iná osoba zničí, poškodí, zatají, vymení, predá či inak odstráni čo i len časť svojho majetku.

³³ <http://www.vyvlastnenie.sk/clanok/a/vsetko-je-v-rukach-exekutora/>

V závislosti od rozsahu škody, ktorú tým dotyčný spôsobí, môže byť potrestaný odňatím slobody až do výšky osem rokov.³⁴

Obdobná trestná sadzba platí aj v prípade **zvýhodňovania veriteľa**. K tomuto trestnému činu môže byť odsúdený dlžník, ktorú nie je schopný splácať všetky svoje splatné záväzky a na úkor uspokojenia jedného veriteľa zmarí (čo i len čiastočne) uspokojenie iného. Aj v tomto prípade výmer trestu závisí od škody, ktorú tým veriteľovi spôsobí.³⁵

Úverový podvod

Uviest' v žiadosti o úver správne, relevantné údaje zodpovedajúce skutočnému stavu je povinnosťou každého žiadateľa. Ak dlžník získa úver tým, že poskytovateľa uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie, a spôsobí mu tým škodu, hrozí mu v zmysle § 222 trestného zákona trest odňatia slobody dva až pätnásť rokov (v závislosti od výšky škody tým spôsobenej). Rovnaká trestná sadzba platí aj pre páchatel'a, ktorú z pozície zamestnanca, člena, štatutára, či inej osoby oprávnenej konať v mene poskytovateľa umožní úver získať osobe, ktorá nespĺňa podmienky na jeho poskytnutie.³⁶

Zavinenie úpadku

Zavinenie úpadku spôsobí napríklad ten, kto bez zodpovedajúceho finančného krytia investuje do stratového obchodu, poskytne, či prijme nevýhodný úver, príjmy z podnikania minie na vlastnú spotrebu a iné. Prípadov, kedy dôjde k naplneniu skutkovej podstaty uvedeného trestného činu, ako aj trestné sadzby špecifikuje § 228 zákona č. 300/2005 Zb.. Rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch hovoríme o treste odňatí slobody v rovine niekoľkých rokov.³⁷

Marenie exekučného konania

Trestný čin označený ako marenie exekučného konania bol zavedený zákonom č. 262/2011.

---

³⁴ Zákon č. 300/2005 Z.z., Trestný zákon

³⁵ Zákon č. 300/2005 Z.z., Trestný zákon

³⁶ Zákon č. 300/2005 Z.z., Trestný zákon

³⁷ Zákon č. 300/2005 Z.z., Trestný zákon

„Kto marí exekučné konanie tým, že

- a) uvedie nepravdivé údaje vo vyhlásení o svojom majetku,
- b) znemožní, aby sa vec podliehajúca exekúcii spísala a odhadla,
- c) zadrží, sfalšuje, pozmení alebo zničí zaznamenané informácie o majetku alebo finančných aktivitách povinného,
- d) odstráni, poškodí alebo zničí hnutel'nú vec pojatú do súpisu, alebo
- e) nevydá vec podliehajúcu exekúcii,

potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.“³⁸

V prípade spôsobenia väčšej škody sa môže trest vyšplhať až do výšky ôsmich rokov.

---

³⁸ § 243a Zákona č. 300/2005 Z.z., Trestný zákon

3. Sociálne aspekty predĺženia

Dôsledky predĺženia sú podstatne komplexnejšou záležitosťou. Nie je možné tvrdiť, že predĺženie sa týka u toho ktorého dlžníka len jednej popisovanej zložky, jednej stránky jeho života. Negatívne následky prichádzajú postupne, navzájom sa na seba viažu a nabaľujú a pomaly ale isto dostávajú dlžníka a jeho rodinu do veľmi nepriaznivej životnej situácie. Finančnými problémami dlhová pasca začína a končí sa až v rovine sociálnej, kedy sa dlžník a jeho rodina môže dostať až na okraj spoločnosti, dostať sa do sociálneho vylúčenia.

Sekciu sociálnych aspektov som rozdelila na dva okruhy. Prvý sa týka **sociálno-patologických javov**. Sú spoločné pre všetkých dlžníkov a dochádza k nim automaticky nezávisle od subjektívneho vnímania situácie dlžníkom. Dlžníka tento stav nemusí nijak zvlášť trápiť, ubíjať, dokonca sa v nej môže cítiť pohodlne. Tieto dôsledky pociťujú predovšetkým tretie nezávislé osoby. Druhý okruh sa týka **psychických dopadov** na jednotlivca, ktoré naopak úzko súvisia s prežívaním dlžníka a s jeho subjektívnym vnímaním vzniknutej situácie. Tu naopak môže byť reč o dlžníkoch, ktorých finančná situácia a sociálny status nie sú poškodené natoľko, že by nebola možná náprava/rekonvalescencia. Vzniknutá situácia je pre nich však natoľko nepríjemná, že upadajú do depresie, pociťujú pocity vlastného zlyhania a uchylujú sa k činom, ktoré situáciu nijak neriešia, ale naopak zhoršujú.

3.1. Sociálno-patologické javy súvisiace s predĺžením

Nezamestnanosť

Do kategórie sociálno-patologických javov súvisiacich s predĺžením bezpodmienečne patrí popri iných aj **nezamestnanosť**. Patrí medzi najzávažnejšie a často diskutované problémy súčasnej doby.

Nezamestnanosť môže byť na jednej strane dôvodom zadĺženia, na strane druhej však aj jej dôsledkom. Predpokladom na riadne plnenie záväzkov je bezpodmienečne stabilný a dostačujúci príjem. Jeho dlhodobejší výpadok, môže preto odštartovať finančnú krízu jedinca či rodiny. Zároveň však môže stratu zamestnania vyvolať nezodpovednosť a zlá platobná

disciplína jedinca. Exekučný príkaz na vykonanie zrážok zo mzdy nie je najlepšou vizitkou zamestnanca.

Do kategórie nezamestnaných patria rôzne typy ľudí. Na jednej strane sa tu objavujú jedinca, ktorí sa do tejto situácie dostali z objektívnych dôvodov, akými sú napríklad skrachovanie zamestnávateľa, či jeho ukončenie podnikateľskej činnosti, na strane druhej sa tu však objavujú aj takí jedinca, ktorým tento stav vyhovuje. Nesmieme samozrejme zabúdať na skupinu tých, ktorí sú "dobrovoľne nútení" zaradiť sa do skupiny nepracujúcich (najmä matky s deťmi).³⁹

Vzhľadom na aktuálne legislatívne nastavenie nemáme povinnosť, ale právo pracovať. Kto sa rozhodne toto právo nevyužiť nekoná nijak protiprávne.

Podľa výsledkov Štatistického úradu Slovenskej republiky dosiahla nezamestnanosť na konci roku 2012 hodnoty 14%. V porovnaní s ostatnými štátmi Európskej únie dosahujeme popredné priečky.⁴⁰

Závislosť na sociálnych dávkach

Ďalším problémom súvisiacim so sociálnym vylúčením, či stratou zamestnania je závislosť na sociálnych dávkach. Problém tejto závislosti spočíva najmä v tom, že ľudia strácajú individuálnu zodpovednosť za finančné, resp. existenčné zabezpečenie, pomoc seba a svojej rodiny. Spočiatku možno neúmyselne, alebo nevedome, neskôr však celkom zámerne, zo zvyku, či pohodlnosti.⁴¹

Závislosť ako problém vzhľadom na nami prejednávanú problematiku nevnímam napríklad v rovine vyplácania starobného dôchodku. Problém vidím v odčerpávaní verejných financií prostredníctvom sociálnych systémov v prípadoch, kedy si je občan spôsobilý zabezpečiť potrebné sám. Neschopnosť, neochota, nedostatočná orientácia, to všetko sú známky individuálneho zlyhania. Takýto jedinca by podľa môjho názoru nemali byť podporovaní sociálnym systémom. Ak predsa, tak skutočne len v minimálnej najnevyhnutnejšej miere.

³⁹ http://sapa.ff.upjs.sk/casopis/3_prve_cislo_2008/22_Paukovic-Holovcakova.pdf

⁴⁰ <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=48056>

⁴¹ <http://www.reformnavlada.sk/socialny-system.html>

Ohrozenie stratou bývania

Negatívnym následkom predĺženia môže byť aj strata bývania. Či už v dôsledku neschopnosti hradiť náklady spojené s bývaním (nájom/podnájom), či už v dôsledku snahy dobrovoľným predajom majetku uspokojiť veriteľov, alebo v dôsledku výkonu exekúcie. Strata bývania predstavuje značné komplikácie v ďalšej existencii a je najbližším krokom k prepadu na okraj spoločnosti.

Ohrozenie nedostatkom existenčných potrieb

Nedostatok existenčných potrieb je spomedzi uvedených najvyšším stupňom sociálneho úpadku. Súčasné nastavenie má toto ohrozenie kompenzovať vyplácaním dávok životného, či existenčného minima. Ich výška však veľmi ťažko pokryje všetky potrebné výdaje pre život. V tejto kategórii sa už preto nachádzajú jedinci, ktorých môžeme označiť ako sociálne vylúčených. Šanca na opätovné začlenenie tu býva spravidla už minimálna. V mnohých prípadoch na tejto sociálnej úrovni jedinec už zostáva.

3.2. Psychické dopady na jednotlivca súvisiace s predĺžením

Nepriaznivé životné situácie, medzi ktoré bez pochyby patrí aj problematika predĺženia, môže mať dôsledky v podobe rôznych neuróz, či závislostí, skrátka takých zmien duševného stavu človeka, ktoré negatívne ovplyvňujú kvalitu života jedinca a jeho blízkych. Na jednej strane môžeme hovoriť o vlastnom prežívaní a teda o problémoch "v našom vnútri", na strane druhej sa stretávame s prípadmi, kedy sa dlžník uchýľuje k rôznym typom závislostí, či iného sociálno-patologického správania, ktoré obmedzuje a ovplyvňuje aj naše okolie.

Úzkostné stavy a depresia

Úzkostné stavy patria k najtypickejším neurotickým stavom. V určitej (znesiteľnej) miere ich čas od času prežíva každý z nás, problém však nastáva, ak naberú na intenzite, alebo opakovaní tak, že sa pre nás stávajú prekážkou v bežnom živote. Obzvlášť ak sú dôsledkom nejakej konkrétnej situácie. Človek má vtedy tendenciu vyhýbať sa z obavy „podnetu“, ktorý

úzkost' spôsobuje. Problém tým však nemizne a úzkostný stav prerastá do anticipačnej úzkosti. Inak povedané, jedinec začína mať strach zo strachu.⁴²

Reakcie na nepriaznivé podnety sú u rôznych ľudí rôzne. Závisí od typu osobnosti, či od jej psychickej odolnosti. U niekoho ten istý problém spôsobí krátke obdobie „nepohody“, u niekoho hovoríme o úzkostných stavoch a u niekoho až o depresii.

Depresiu rovnako ako úzkostné stavy prežíva v miernej podobe každý. Pre naše účely však budeme depresiu chápať ako chorobný, resp. patologický stav. Hlavnými znakmi depresie je nadmerný smútok, pocit beznádeje, neschopnosti, viny, či vlastného zlyhania. Reakciou na tento psychický stav môže byť podráždenosť, zlomyseľnosť až agresivita. Jedinec môže mať potrebu vyvíjať zvýšenú avšak neúčelnú energiu. Opačným prípadom stav nadmernej únavy, neprimeraný útlm, nezáujem o okolie. Táto apatia môže vyústiť k sebedeštrukčnému jednaniu, kedy je ohrozené zdravie, či život jedinca.⁴³

K vyššie popisovaným neurózam sa môže časom pridružiť aj nespavosť. Jedná sa o stav, kedy náš nekvalitný, nedostatočný, či neuspokojujúci spánok negatívne narúša denné fungovanie jedinca⁴⁴. To môže viesť k zníženiu kvality práce a v krajných prípadoch až k jej strate, či naopak k neschopnosti si prácu nájsť.

Alkoholizmus a patologické hráčstvo

Zadlžovanie môže byť jedným zo spúšťačov rôznych sociálnych patológií. Množstvo ľudí hľadá útechu, či riešenie svojich problémov na nesprávnych miestach a nesprávnym spôsobom. Ja som sa rozhodla popísať najmä dva z nich, s ktorými som sa ja osobne stretla asi najčastejšie.

Prvou sociálnou patológiou je **alkoholizmus**. Jedná sa o chronické a väčšinou recidívne ochorenie (látkovú závislosť), ktoré postihuje osobnosť jednotlivca po všetkých jeho stránkach (psychickej, fyzickej i sociálnej).⁴⁵ Príčin alkoholizmu je nespočetne veľa. No v mnohých mne známych prípadoch sa k alkoholu uchýlili práve ľudia s finančnými

⁴² http://www.uzkost.cz/uzk_stavy.htm

⁴³ [http://www.dusevnezdravie.sk/liga-za-dusevne-zdravie/o-chorobach/depresia/;](http://www.dusevnezdravie.sk/liga-za-dusevne-zdravie/o-chorobach/depresia/)
<http://www.deprese.psychoweb.cz/>

⁴⁴ Borzová, C. a kol. Nespavosť a jiné poruchy spánku.

⁴⁵ <http://www.alkoholizmus.info/>

problémami, ktoré im prerástli cez hlavu. Neschopnosť riešiť situáciu, pocit vlastného zlyhania, úzkosť, či depresia, toto všetko pomaly prispelo k rozvoju tohto ochorenia.

Alkoholizmus ako ani žiadna iná závislosť finančné problémy nikdy nevyriešila a nikdy nevyrieši. Človek ohrozuje riadne plnenie svojich povinností, svoje zamestnanie a teda svoje príjmy a tým sa vystavuje ešte väčšiemu riziku zadlženia. Nehovoriac o tom, aké devastáčné účinky môže mať tento stav na existenciu jeho rodiny a okolia.

Druhou a z môjho pohľadu asi najčastejšou patológiou, ktorá sa objavuje u zadlžených jedincov, je patologické hráčstvo, resp. **gambling** (závislosť na hracích automatoch). Jedná sa o nelátkový typ závislosti, ktorý spočíva v opakovaných hráčskych epizódach, na úkor pracovných, sociálnych, či hmotných hodnôt a záväzkov.⁴⁶ V počiatočkoch si od hry dlžník sľubuje získanie potrebných financií na pokrytie nevyhnutných nákladov a dlhov. Pokiaľ sa však jedinec ocitne v stave závislosti na hre, prípadná výhra už nebude obetovaná na zmiernenie zadlženia. Práve naopak, kvôli hre je dlžník ochotný znovu si požičať finančné prostriedky a tým vytvoríť nové dlhy a nebezpečne navyšovať dlhový rámec.

Typickým prejavom patologického hráčstva sú postupne sa zvyšujúce asociálne tendencie a strata kontroly nad hrou. Vďaka týmto zmenám správania jedinec riskuje stratu zamestnania, rozvrat rodiny, či rozvoj ďalších psychických problémov.

Považujem za dôležité podotknúť, že vyššie popisované patológie (ako aj mnohé ďalšie, môžu byť dôsledkom, ale taktiež príčinou zadlženia.

---

⁴⁶ <http://ies.podaneruce.cz/kurzy/gambling/>

4. Možnosti riešenia predĺženia

Pod možnosťami riešenia predĺženia v tejto súvislosti chápem nielen samotné spôsoby, ako z predĺženia von, ale tiež spôsoby, ako predĺženiu predchádzať. Na začiatok sa preto budem venovať prevencii predĺženia.

Podľa § 4 ods.1 Zákona č. 7/2005 Z. z. "Dlžník je povinný predchádzať úpadku. Ak dlžníkovi hrozí úpadok, je povinný prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie."⁴⁷ Z praxe si však dovoľím tvrdiť, že máloktorý dlžník, či už vravíme o fyzickej osobe, či podnikateľovi, pripisuje tomuto ustanoveniu sebemenšiu vážnosť. Z môjho pohľadu je prvotné jednanie dlžníka veľmi neuvážené. Je pravdou, ako už bolo vyššie spomenuté, že v mnohých prípadoch zohráva hlavnú úlohu marketingový nátlak predajcov, alebo klamlivá či zavádzajúca reklama. Ťažko však hodnotiť, či sa v danej chvíli môžeme odvolávať skôr na zneužitie niečej tiesne, či neskúsenosti alebo rozumovej slabosti o ktorú sa opiera zákonná špecifikácia úžery, alebo je skôr namieste postaviť sa na stranu veriteľa a zodpovednosť za takýto právny úkon vedúci k insolvencii vložiť do rúk dlžníka. Ved' predsa faktom ostáva, že neznalosť zákona neospravedlňuje. Máme veľa možností, ako sa vyhnúť negatívnym vplyvom dlhov. Patrí medzi ne vzdelávanie vo finančnej a právnej oblasti. Rozširovanie finančnej gramotnosti z verejne dostupných internetových zdrojov, alebo literatúry. Finančné poradenstvo nezávislých odborníkov, či inštitúcií. Ďalším zo spôsobov, ako eliminovať negatívne dôsledky dlhov je poistenie úverov, resp. poistenie neschopnosti splácať úvery.

4.1. Prevencia

Rozširovanie finančnej gramotnosti

Finančné vzdelávanie sa stáva nevyhnutnosťou na lepšie uplatnenie v súčasnom svete, v ktorom schopnosť riešiť svoju finančnú situáciu racionálne znamená jednoznačnú výhodu. Dôkladnejšia informovanosť prispeje k ochrane práv spotrebiteľa na trhu finančných

---

⁴⁷ § 4 Zákon č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii

produktov a služieb, ktorý sa neustále rozširuje. Rastie zložitosť a komplexnosť ponúkaného portfólia nástrojov finančných inštitúcií.⁴⁸

Potreba finančného vzdelávania, resp. rozširovania finančnej gramotnosti vyplýva z každodenných potrieb spoločnosti. V dôsledku neefektívneho či rizikového ekonomického jednania sa množstvo rodín ocitá v insolvencii. Neuvážene a najmä nekompetentné rozhodnutia týkajúce sa hospodárenia s rodinným rozpočtom majú negatívne sociálne vplyvy na celé rodiny. Vzhľadom na nárast zadlžovania je nevyhnutné začať chápať ekonomické zmýšľanie človeka ako jeho neoddeliteľnú súčasť každodenného života. Cieľom rozvoja finančnej gramotnosti je preto rozširovať povedomie v právnej a finančnej oblasti čo najskôr, aby sme zadlžovaniu predchádzali, nie sa mu venovali len v štádiu, keď už k nemu došlo.⁴⁹

Mám za to, že každý z nás má možnosť samovzdelávať sa v akejkoľvek oblasti potrebnej pre svoj život. A každý z nás by mal túto možnosť chápať skôr ako akúsi povinnosť. Na trhu je k dispozícii nespočetné množstvo literatúry písanej odborne i laicky. Veľké množstvo informácií môže človek nájsť na internete. V súčasnosti už mnohé advokátske kancelárie publikujú odborné články, v ktorých máme možnosť nájsť minimálne inšpiráciu k ďalšiemu štúdiu.

Zároveň vidím potrebu implementovať základné a kľúčové témy z oblasti ekonomiky a práva do školských osnov učiva základných a najmä stredných škôl. Ďalšiu z možností vidím v zabezpečení odborných seminárov s touto problematikou na stredných školách, ale taktiež v skupinách ohrozených rizikom predĺženia (dôchodcovia a pod.).

Finančné poradenstvo

Pod pojmom finančné poradenstvo chápeme služby nezávislých inštitúcií, teda inštitúcií, ktoré samé o sebe finančné služby neposkytujú. Predmetom ich podnikania je sprostredkovanie služieb iných bankových, či nebankových subjektov, poisťovní, či sporiteľní. Miera nezávislosti je na posúdení každého z nás (faktom totiž stále ostáva, že príjmy pozostávajú z provízií zazmluvnených subjektov, resp. partnerských spoločností). Čo však môžeme od takejto spoločnosti očakávať je minimálne sprehládnenie produktov viacerých

⁴⁸ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/1-2012/02_biatec12-1_szovisc.pdf/

⁴⁹ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. Slabikář finanční gramotnosti: Učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti.

finančných inštitúcií a porovnanie aspoň tých najzákladnejších a kľúčových zmluvných podmienok.

V súčasnosti je na Slovensku niekoľko spoločností ponúkajúcich poradenské služby v oblasti finančníctva už niekoľko rokov. Každá z nich ponúka veľké množstvo zástupcov. Pred tým, ako sa rozhodneme uzatvoriť zmluvu (napr. o úvere, alebo nákupe na splátky), nie je na škodu informovať sa na podmienky u poskytovateľa služby, vyžiadať si a preštudovať dostupné materiály a obchodné podmienky a v prípade nejasností požiadať o názor nezávislého poradcu. Požiadať o takúto pomoc nie je hanba, môže to byť naopak naša výhoda. Je teda na každom z nás, či sa do zmluvného vzťahu v oblasti, v ktorej sa neorientuje pustí sám, alebo tak spraví až po konzultácií s odborníkom.⁵⁰

Poistenie neschopnosti splácať

Cieľom poistenia neschopnosti splácať úver je zabezpečiť, aby prípadná nepriaznivá náhle vzniknutá situácia nemala vplyv na naše splácanie. Toto poistenie teda predstavuje určitú formu ochrany nás a našich blízkych pred možnými finančnými problémami v prípade neočakávaných situácií, akými sú dlhodobá práceneschopnosť, dočasná, či trvalá invalidita, strata zamestnania, či dokonca úmrtie dlžníka. Poistenie slúži ako na ochranu dlžníka, tak aj na ochranu veriteľa.

Poistenie úveru je možné zabezpečiť priamo pri uzatváraní zmluvy (niekedy býva poistenie úveru podmienkou na jeho poskytnutie), prípadne aj dodatočne, ak splňame potrebné náležitosti. Bankové subjekty obvykle uzatvárajú poistenie s poisťovňou z rovnakej finančnej skupiny, dlžník však obvykle má nárok na voľbu vlastnej poisťovne.

Rovnako ako akékoľvek iné poistenie, aj poistenie neschopnosti splácať úver má niekoľko variant. Voľba poisťovne a typu poisťky je už na našom uvážení.⁵¹

---

⁵⁰ <http://www.ovb.sk/>; <http://www.financne-poradenstvo.sk/>; <http://www.investujeme.sk/>

⁵¹ <http://www.postovabanka.sk/sk/poistovna-postovej-banky/produkty-pre-vas/poistenie-schopnosti-splacat-uver>; <http://ekonomika.sme.sk/c/4366483/ako-si-poistit-uver-moznosti-mate-viacero.html>

Konsolidačný úver

Ďalším z možných riešení rizika predĺženia je využitie konsolidačného úveru. Táto forma predstavuje zjednotenie stávajúcich záväzkov obvykle voči viacerým subjektom, úpravu, resp. zúženie veriteľov do jedného. Konsolidáciou sa absolútny dlh síce neznižuje (s jeho poskytnutím sú spojené určité poplatky a úroky, ktoré celkový dlh navýšia), dlžníkovi však môžu pomôcť upraviť finančnú situáciu a to jej sprehľadnením a najmä znížením splátok.

Negatívom a tiež možným rizikom konsolidačného úveru je predĺženie lehoty splatnosti. V určitých prípadoch je poskytnutie tohto úveru podmienené tiež ručením, alebo zástavou.⁵²

Pred využitím konsolidácie je dôležité dôkladne si premyslieť jeho nevyhnutnosť. Konsolidačné úvery v súčasnosti poskytuje množstvo bankových i nebankových subjektov, dokonca s možnosťou navýšenia úverového rámca a tým získania voľných finančných prostriedkov pre dlžníka. Dlžník, ktorý sa však nechá zlákať vidinou ďalších peňazí bez ich reálnej potreby je na najlepšej ceste k dlhovej pasci.

V určitých prípadoch síce môže veriteľ schváliť a poskytnúť konsolidačný úver aj dlžníkovi v omeškaní, teda v štádiu „mierneho zadĺženia“, čakať však až do tejto fázy sa určite neodporúča. Šanca na získanie úveru sa minimalizuje a výška úverového rámca nám môže zbytočne stúpnuť o vzniknuté sankčné poplatky. Preto by som túto variantu radila skôr ako preventívne opatrenie, nie možnosť riešenia predĺženia dlžníka.

4.2. Riešenia predĺženia

Predsúdne urovnanie sporu

Priebeh predsúdneho vymáhania som popísala v kapitole právne aspekty záväzkov. A považujem za dôležité opätovne zdôrazniť, že zo zákona veriteľovi nevyplýva žiadna povinnosť uplatniť tento spôsob vymáhania, resp. urovnávania nezdravého stavu medzi veriteľom. Osobne ho považujem primárne za prejav dobrej vôle veriteľa.

---

⁵² <http://www.i-uver.eu/konsolidacni-uver/>

V oblasti vymáhania pohľadávok, konkrétne v predsúdnom štádiu pracujem niekoľko rokov. A z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že podstatu tejto pomoci dlžníkom drvivá väčšina z nich nerozumie. Vymáhacie agentúry a advokátske kancelárie sú v tomto smere chápané ako inštitúcie „zarábajúce na ľudskom nešťastí a chudobe“, využívajúce neľudské až agresívne praktiky k dosiahnutiu svojich cieľov. Málokto dlžník je schopný a ochotný prijať fakt, že do situácia do ktorej sa dostal, si pomohol sám a musí niesť dôsledky z nej plynúce. Čím skôr si toto dlžník uvedomí, tým skôr sa môže vydať na cestu svojho finančného ozdravenia.

V prípade pozitívnej spolupráce a preukázateľnej snahy dlžníka situáciu riešiť už v mimosúdnom štádiu, sa môže sám veriteľ rozhodnúť pre mimoriadne prozákaznícke riešenia, vďaka ktorým sa dopady zadlženia dotknú len v minimálnej miere, prípadne vôbec. Základom je však uvedomiť si pôvod problému, prijať dôsledky a chcieť spolupracovať.

Konkurzné konanie/Osobný bankrot

Jednou z možností riešenia predĺženia je podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, resp. osobný bankrot. Zákon č. 07/2005 o konkurze a reštrukturalizácii upravuje spôsob riešenia úpadku dlžníka a to formou speňažovania majetku, kolektívnym, či postupným uspokojením prihlásených veriteľov v zmysle reštrukturalizačného plánu.⁵³

Tento spôsob riešenia uprednostňujú, resp. uplatňujú v podstatne vyššej miere predovšetkým právnické osoby. Jedným z dôvodov je, že bežný spotrebiteľ, dlžník (fyzická osoba) nemá dostatok vedomostí o možnostiach, podmienkach a priebehu konkurzného konania. Ďalším z dôvodov je, že konkurzné konanie nie je vždy tým najvýhodnejším riešením pre dlžníka. A to najmä vtedy, ak majetok dlžníka dosahuje, alebo výrazne prevyšuje výšku existujúcich záväzkov. V takomto prípade by speňaženie majetku dlžníka padlo nielen na uspokojenie veriteľov, ale tiež na pokrytie nákladov súvisiacich s konkurzným konaním, ktoré nie sú práve najnižšie.

Návrh na vyhlásenie konkurzu na dlžníka podáva dlžník, veriteľ, či iná osoba, ktorej to zákon umožňuje. V prípade, že návrh doručený príslušnému súdu splňa všetky zákonom stanovené náležitosti, súd rozhodne o začatí konkurzného konania. Po tom ako sa tak stane,

⁵³ Zákona č. 07/2005 o konkurze a reštrukturalizácii

musí dlžník obmedziť svoju činnosť len na bežné právne úkony (nesmie výraznejšie nakladať so svojím majetkom) a zároveň na dlžníkov majetok nie je možné začať exekučné konanie (konania už začaté sa týmto prerušujú).⁵⁴

Po ukončení preverovania majetku dlžníka súd rozhodne buď o zastavení konkurzného konania pre nedostatok majetku, alebo naopak vyhlási na majetok dlžníka konkurz. Súčasťou uznesenia o vyhlásení konkurzného konania je okrem iného stanovenie správcu a výzva všetkých veriteľov na prihlásenie pohľadávok v zákonom stanovenej lehote. Tým začína samotný konkurz. V prípade, že niektorý z veriteľov svoju pohľadávku neprihlási v zákonom stanovenej lehote, nie je považovaný za účastníka konania a počas konkurzného konania už na jeho pohľadávku nebude prihliadať (stávajú sa tak nevyožiteľnými).⁵⁵

Ďalšími krokmi konkurzného konania je sumarizácia záväzkov dlžníka a následné speňažovanie majetku a uspokojovanie pohľadávok veriteľov.

Oddĺženie

Súčasťou konkurzného konania môže byť aj návrh dlžníka na oddĺženie, za predpokladu, že je dlžníkom fyzická osoba. Tento návrh dlžník podáva súčasne z návrhom na vyhlásenie konkurzu, prípadne počas trvania konkurzu, najneskôr však do jeho zrušenia. Súčasťou návrhu je okrem všeobecných náležitostí aj odôvodnenie, prečo dlžník o oddĺženie žiada. Predpokladá sa poctivý zámer dlžníka a snaha o uspokojenie veriteľov.

Súd môže oddĺženie dlžníka povoliť, ak tento počas konkurzného konania riadne plnil povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. V prípade zamietnutia návrhu má dlžník právo na podanie odvolania.

V prípade povolenia oddĺženia nasleduje trojročné skúšobné obdobie, počas ktorého musí dlžník pod dohľadom správcu riadne plniť stanovené podmienky, medzi ktoré patrí najmä aktívne si hľadať zamestnanie, či podnikáť za účelom zárobku, poskytovať dostatočnú súčinnosť (včas oznamovať správcovi zmeny bydliska, zamestnávateľa, či iné požadované údaje). Zároveň je dlžník povinný vždy ku koncu skúšobného roka odvádzať stanovené

⁵⁴ Zákona č. 07/2005 o konkurze a reštrukturalizácii

⁵⁵ Zákona č. 07/2005 o konkurze a reštrukturalizácii

finančné prostriedky na uspokojovanie svojich záväzkov, ktoré veriteľom pomerne prerozdeľuje správca.

I. PRAKTICKÁ ČASŤ

5. Prípadové štúdie

V teoretickej časti som rozobrala aspekty týkajúce sa dlhovej problematiky. Aj napriek veľkému množstvu informácií o nebezpečenstve zadlžovania a o jeho finančných či sociálnych následkoch sa v praxi opakovane stretávame s prípadmi, kedy si dlžník plne uvedomí nebezpečenstvo a najmä dôsledky svojho nedbalého konania až vo vyššom štádiu vymáhania. Domnievam sa preto, že teoretické poznatky a fakty je na lepšiu predstavu potrebné ilustrovať na reálnych prípadoch. Potenciálny dlžník má tým pádom možnosť nahliadnuť do problému skôr, ako bude jeho súčasťou.

5.1. Cieľ praktickej časti a voľba výskumnej metódy

Postupným študovaním literatúry a spisového materiálu, ktorý som používala pri vypracovávaní teoretickej časti som dospela k názoru, že bude v rámci praktickej časti práce najvhodnejšie pristúpiť ku kazuistikám. Za cieľ praktickej časti som si zvolila ilustráciu priebehu vymáhacieho procesu, ktorý popisujem v teoretickej časti práce na konkrétnych prípadoch. Za týmto účelom som si zvolila práve metódu kvalitatívneho výskumu kazuistiku, v odbornej literatúre uvádzanú tiež ako prípadovú štúdiu.

Kvalitatívny výskum spočíva v skúmaní javov a analýze ich príčin, či súvislostí. Zameriava sa predovšetkým na hlbšie pochopenie a interpretáciu kľúčových faktov skúmaného javu. Prípadová štúdia je jednou z výskumných stratégií kvalitatívneho výskumu, ktorá je založená na skúmaní konkrétneho prípadu. Rozlišujeme viacero typov prípadovej štúdie. Ja som sa rozhodla na využitie štúdie deskriptívnej, teda štúdie poskytujúcej naratívne správy o prípade.⁵⁶

V kazuistikách som zamerala pozornosť na popis jednotlivých fáz vymáhacieho procesu s dôrazom na ich odlišnosti. Štruktúra každej kazuistiky pozostáva z nasledovných častí:

- Charakteristika účastníkov konania
- Vznik právneho vzťahu

---

⁵⁶ Švaříček, R., Šedová, K., a kol. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách

- Popis predsúdneho vymáhania s vyčíslením výšky pohľadávky v čase jeho zahájenia a ukončenia
- Popis súdneho vymáhania s vyčíslením výšky pohľadávky v čase jeho zahájenia a ukončenia
- Popis exekučného vymáhania s vyčíslením výšky pohľadávky v čase jeho zahájenia a ukončenia
- Aktuálny stav/Záver

Zároveň som sa pokúsila poukázať na špecifiká jednotlivých prípadov.

5.2. Prípadové štúdie

Kazuistika č.1

Charakteristika účastníkov konania

Veriteľ: nebankový subjekt

Dlžník: fyzická osoba

Vznik právneho vzťahu

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vznikol v roku 2001 na základe zmluvy o revolvingovom úvere. Veriteľ poskytol dlžníkovi úverovú kartu s úverovým rámcom 331,94 €, ktorá dlžníkovi umožnila čerpať peňažné prostriedky na nákup tovaru a služieb. Dlžník z úverového rámca čerpal sumu v celkovej výške 642,42 €, a to nákupmi tovaru. Dlžník uhradil veriteľovi splátky vyplývajúce zo zmluvy iba čiastočne. Ďalšie splátky nezaplatil, čím sa dostal do omeškania s uhradením nesplatenej istiny pohľadávky spolu s jej príslušenstvom (v zmysle všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli súčasťou zmluvy). Aj napriek opakovaným výzvam veriteľa dlžník svoj dlh nedoplatil. Veriteľ pristúpil k vymáhaniu pohľadávky externou spoločnosťou.

Popis predsúdneho vymáhania

Prípad bol postúpený na predsúdne vymáhanie v roku 2005 v sume vo výške 642,21 € s príslušenstvom. Dlžník bol vyzývaný k úhrade dlhu písomne i telefonicky. Ani na jednu

z výziev dlžník nereagoval. Telefonicky ani písomne neprejavil záujem o úhradu pohľadávky, ani o dohodu o postupnom splatení dlhu. Počas celej doby predsúdneho vymáhania dlžník ani čiastočnú pohľadávku nevyrovnal. Nakoľko sa mimosúdne vymáhanie ukázalo ako neefektívne, pristúpil veriteľ k súdnemu vymáhaniu pohľadávky.

Výška pohľadávky v čase zahájenia predsúdneho vymáhania: 512,30 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia predsúdneho vymáhania: 642,21 €.

Popis súdneho vymáhania

Súdne vymáhanie bolo začaté v roku 2005 podaním žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Nakoľko žaloba obsahovala všetky potrebné náležitosti, súd na jej základe vydal platobný rozkaz, ktorý doručil obom účastníkom konania. Voči platobnému rozkazu nepodal ani jeden z účastníkov odpor, čím došlo po uplynutí lehoty na jeho podanie k správoplatneniu platobného rozkazu. V čase trvania súdneho konania žalovaný nerealizoval ani čiastočné úhrady. Zároveň ani raz nekontaktoval žalobcu so žiadosťou o vysporiadanie záväzku, ani uzatvorenie dohody. Nakoľko k úhrade pohľadávky nedošlo ani v lehote stanovenej právoplatným platobným rozkazom, pristúpil žalobca k exekučnému vymáhaniu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 642,21 € s prísl., tj. suma vo výške 1 399,08 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia súdneho vymáhania: 642,21 € s prísl., tj. sumu vo výške 4 263,45 €.

Popis exekučného vymáhania

V roku 2009 podal žalobca na základe právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zaslal exekútor povinnému upovedomenie o začatí exekúcie. V upovedomení exekútor povinného vyzval, aby vykonal prehlásenie o svojich majetkových pomeroch a zároveň ho upozornil, aby so svojim majetkom nenakladal. Povinný v roku 2010 kontaktoval navrhovateľa a žiadal o umožnenie vyplatenia pohľadávky formou splátok. Súčasne previedol darovacou zmluvou nehnuteľnosť, ktorú mal v osobnom vlastníctve na dcéru. Navrhovaný splátkový kalendár bol z dôvodu nepostačujúcich splátok navrhovateľom zamietnutý. Navrhovateľ zároveň podal

žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy na povinného z dôvodu, že k jej prevodu došlo po začatí exekučného konania. Povinný tým konal v rozpore s exekučným poriadkom. Zároveň sa vystavil možnosti trestného stíhania pre poškodzovanie veriteľa. Pojednávania vytýčeného v roku 2012 sa nezúčastnil ani jeden z účastníkov konania. Žiadosti o jeho odročenie súd vyhovel. Pred termínom druhého pojednávania v roku 2013 povinný kontaktoval navrhovateľa so žiadosťou o splátkový kalendár s vyššou splátkou. Tejto žiadosti navrhovateľ po zohľadnení čiastočných splátok dlžníka vyhovel a na jej základe opätovne požiadal sú o odročenie pojednávania. Účastníci uzatvorili dohodu o vyplatení dlhu formou splátok.

Výška pohľadávky v čase zahájenia exekučného vymáhania: 642,21 € s prísl., tj. suma vo výške 4 679,56 €) + odmena exekútora.

Výška pohľadávky ku dňu uzatvorenia dohody o splátkach: 4 919,77 €.

Aktuálny stav/Záver

V súčasnosti dlžník riadne spláca pohľadávku v splátkach vo výške aj termíne stanovenej dohodou. V prípade riadneho plnenia uzatvorenej dohody o splátkach oprávnený pripúšťa úplné späťvzatie žaloby o určenie neplatnosti darovacej zmluvy.

Kazuistika č. 2

Charakteristika účastníkov konania

Veriteľ: nebankový subjekt

Dlžník: fyzická osoba

Vznik právneho vzťahu

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vznikol v roku 2006 na základe zmluvy o revolvingovom úvere. Veriteľ poskytol dlžníkovi úverovú kartu s úverovým rámcom 1 327,76 €, ktorá dlžníkovi umožnila čerpať peňažné prostriedky na nákup tovaru a služieb. Dlžník z úverového rámca čerpal sumu v celkovej výške 1 805,75 €, a to nákupmi tovaru. Dlžník uhradil veriteľovi splátky vyplývajúce zo zmluvy iba čiastočne. Ďalšie splátky nezaplatil, čím sa dostal do omeškania s uhradením nesplatenej istiny pohľadávky spolu s jej príslušenstvom (v zmysle všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli súčasťou zmluvy).

Aj napriek opakovaným výzvam veriteľa dlžník svoj dlh nedoplatil. Veriteľ pristúpil k vymáhaniu pohľadávky externou spoločnosťou.

Popis predsúdneho vymáhania

Prípado bol postúpený na predsúdne vymáhanie v roku 2008 s výškou pohľadávky vo výške 1 513,88 € s príslušenstvom. Dlžník bol písomne vyzývaný k úhrade dlhu. Na základe uvedenej požiadal veriteľa o možnosť vyplatenia dlhu v splátkach. Veriteľ žiadosti vyhovel a účastníci uzatvorili dohodu o splátkach na 12 mesiacov. Dlžník v zmysle dohody zrealizoval tri splátky v stanovenej výške, termíny splatnosti neboli ani v jednom prípade dodržané. Na základe následných písomných, či telefonických urgencií dlžník opakovane prisľúbil doplatenie dohodnutých splátok, k ďalšej úhrade však nedošlo. Nakoľko sa mimosúdne vymáhanie ukázalo ako neefektívne, pristúpil veriteľ v roku 2009 k súdnemu vymáhaniu pohľadávky.

Výška pohľadávky v čase zahájenia predsúdneho vymáhania: 1 513,88 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia predsúdneho vymáhania: 1 135,46 €.

Popis súdneho vymáhania

Súdne vymáhanie bolo začaté v roku 2009 podaním žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Nakoľko žaloba obsahovala všetky potrebné náležitosti, súd na jej základe vydal platobný rozkaz, ktorý doručil obom účastníkom konania. Voči platobnému rozkazu nepodal ani jeden z účastníkov odpor, čím došlo po uplynutí lehoty na jeho podanie k správoplatneniu platobného rozkazu. V čase trvania súdneho konania žalovaný nerealizoval ani čiastočné úhrady. Zároveň ani raz nekontaktoval žalobcu so žiadosťou o vysporiadanie záväzku, ani uzatvorenie dohody. Po správoplatnení platobného rozkazu uhradil dlžník istinu pohľadávky a časť nákladov vymáhania. Príslušenstvo pohľadávky (pozostávajúce najmä zo zmluvnej pokuty, úrokov z omeškania, trov právneho zastúpenia) dlžník neuhradil. Na základe uvedeného pristúpil žalobca v roku 2012 k exekučnému vymáhaniu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 503,46 € s prísl., tj. suma vo výške 808,28 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia súdneho vymáhania: 503,46 € s prísl., tj. sumu vo výške 852,07 €.

Popis exekučného vymáhania

V roku 2012 podal oprávnený na základe právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zaslal exekútor povinnému upovedomenie o začatí exekúcie. V upovedomení exekútor povinného vyzval, aby vykonal prehlásenie o svojich majetkových pomeroch a zároveň ho upozornil, aby so svojim majetkom nenakladal. Od zahájenia exekučného vymáhania dlžník nerealizoval ani čiastočnú úhradu. Zároveň žiadnym spôsobom nekontaktoval navrhovateľa, resp. súdneho exekútora s požiadavkou o zmierlivé riešenie sporu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia exekučného vymáhania: 0,- € s prísl., tj. sumu vo výške 394,07 € + odmena exekútora.

Aktuálny stav/Záver

V súčasnosti prebieha zo strany exekútora lustrácia a zabezpečovanie dlžníkovho majetku.

Kazuistika č. 3

Charakteristika účastníkov konania

Veriteľ: nebankový subjekt

Dlžník: fyzická osoba

Vznik právneho vzťahu

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vznikol v roku 2003 na základe zmluvy o revolvingovom úvere. Veriteľ poskytol dlžníkovi úverovú kartu s úverovým rámcom 1 991,64 €, ktorá dlžníkovi umožnila čerpať peňažné prostriedky na nákup tovaru a služieb. Dlžník z úverového rámca čerpal sumu v celkovej výške 3 344,95 €, a to nákupmi tovaru, či výberom hotovosti. Dlžník uhradil veriteľovi splátky vyplývajúce zo zmluvy iba čiastočne. Ďalšie splátky nezaplatil, čím sa dostal do omeškania s uhradením nesplatenej istiny pohľadávky spolu s jej príslušenstvom (v zmysle všeobecných obchodných podmienok, ktoré

boli súčasťou zmluvy). Aj napriek opakovaným výzvam veriteľa dlžník svoj dlh nedoplatil. Veriteľ pristúpil k vymáhaniu pohľadávky externou spoločnosťou.

Popis predsúdneho vymáhania

Prípado bol postúpený na predsúdne vymáhanie v roku 2006 s výškou pohľadávky 2 646,48 € s príslušenstvom. Dlžník bol písomne vyzvaný k úhrade dlhu. Nakoľko sa zásielku nepodarilo doručiť, veriteľ preveroval trvalý pobyt dlžníka na centrálnej evidencii pobytu, kde bola evidovaná adresa potvrdená ako správna. Dlžník žiadnym spôsobom nereagoval ani na opätovné písomné, či telefonické výzvy. Nakoľko sa mimosúdne vymáhanie ukázalo ako neefektívne, pristúpil veriteľ v roku 2007 k súdnemu vymáhaniu pohľadávky.

Výška pohľadávky v čase zahájenia predsúdneho vymáhania: 2 646,48 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia predsúdneho vymáhania: 3 009,89 €.

Popis súdneho vymáhania

Súdne vymáhanie bolo začaté v roku 2007 podaním žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Nakoľko žaloba obsahovala všetky potrebné náležitosti, súd na jej základe vydal platobný rozkaz, ktorý doručil obom účastníkom konania. Na základe doručenia platobného rozkazu žalovaný uhradil istinu pohľadávky. Voči platobnému rozkazu nepodal ani jeden z účastníkov odpor, čím došlo po uplynutí lehoty na jeho podanie k jeho správoplatneniu. Nakoľko po správoplatnení platobného rozkazu žalovaný ani napriek opakovaným urgenciám neuhradil príslušenstvo pohľadávky (pozostávajúce najmä zo zmluvnej pokuty, úrokov z omeškania, trov právneho zastúpenia) pristúpil žalobca v roku 2009 k exekučnému vymáhaniu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 3 009,89 € s prísl., tj. suma vo výške 4 358,13 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia súdneho vymáhania: 0,- € s prísl., tj. sumu vo výške 2 989,04 €.

Popis exekučného vymáhania

V roku 2009 navrhovateľ podal Návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zaslal exekútor povinnému upovedomenie o začatí exekúcie.

V upovedomení exekútor povinného vyzval, aby vykonal prehlásenie o svojich majetkových pomeroch a zároveň ho upozornil, aby so svojim majetkom nenakladal. Od zahájenia exekučného vymáhania dlžník nerealizoval ani čiastočnú úhradu. Zároveň žiadnym spôsobom nekontaktoval navrhovateľa, resp. súdneho exekútora s požiadavkou o zmierlivé riešenie sporu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia exekučného vymáhania: 0,- € s prísl., tj. sumu vo výške 3 015,28 € + odmena exekútora.

Aktuálny stav/Záver:

V súčasnosti prebieha zo strany exekútora opakovane lustrácia a zabezpečovanie dlžníkovho majetku.

Kazuistika č. 4

Charakteristika účastníkov konania

Veriteľ: nebankový subjekt

Dlžník: fyzická osoba

Vznik právneho vzťahu

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vznikol v roku 2004 na základe zmluvy o úvere. Veriteľ poskytol dlžníkovi finančné prostriedky na účel kúpy motorového vozidla. Dlžník uhradil veriteľovi splátky vyplývajúce zo zmluvy iba čiastočne. Ďalšie splátky nezaplatil, čím sa dostal do omeškania s uhradením nesplatenej istiny pohľadávky spolu s jej príslušenstvom, na základe čoho došlo v zmysle všeobecných obchodných podmienok k predčasnému ukončeniu zmluvy. Veriteľ následne vystavil dlžníkovi vyúčtovanie po ukončení zmluvy a vyzval ho k jeho bezodkladnej úhrade. Aj napriek opakovaným výzvam veriteľa dlžník svoj dlh nedoplatil. Veriteľ pristúpil k vymáhaniu pohľadávky externou spoločnosťou.

Popis predsúdneho vymáhania

Prípad bol postúpený na predsúdne vymáhanie v roku 2006 s výškou pohľadávky vo výške 22 112,- €. Dlžník bol písomne vyzvaný k úhrade dlhu. Nakoľko sa zásielku nepodarilo doručiť, veriteľ preveroval trvalý pobyt dlžníka na centrálnej evidencii pobytu, kde bola

evidovaná adresa potvrzená ako správna. Dlžník žiadnym spôsobom nereagoval ani na opätovné písomné, či telefonické výzvy. Počas obdobia predsúdneho vymáhania dlžník nepoukázal ani čiastočnú úhradu dlhu. Nakoľko sa mimosúdne vymáhanie ukázalo ako neefektívne, pristúpil veriteľ v roku 2006 k súdnemu vymáhaniu pohľadávky.

Výška pohľadávky v čase zahájenia predsúdneho vymáhania: 22 112,- €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia predsúdneho vymáhania: 22 112,- €.

Popis súdneho vymáhania

Súdne vymáhanie bolo začaté v roku 2006 podaním žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Nakoľko žaloba obsahovala všetky potrebné náležitosti, súd na jej základe vydal platobný rozkaz, ktorý doručil obom účastníkom konania. Žalovaný podal voči platobnému rozkazu odpor v zákonnej lehote, na základe čoho súd tento platobný rozkaz zrušil a vo veci nariadil pojednávanie. Nakoľko sa obaja účastníci ospravedlnili z neúčasti na pojednávaní, súd písomne vyzval žalobcu k doplneniu skutočností. Na uvedenú výzvu žalobca reagoval a písomne doložil požadované skutočnosti. Na základe doplňujúceho dokazovania súd uznal nárok žalobcu a vydal rozsudok v zmysle žalobného návrhu. Voči rozsudku už nepodal ani jeden z účastníkov odpor, čím došlo po uplynutí lehoty na jeho podanie k jeho správoplatneniu. Nakoľko po správoplatnení rozsudku žalovaný, ani napriek opakovaným urgenciám pohľadávku neuhradil, pristúpil žalobca v roku 2009 k exekučnému vymáhaniu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 22 112,- € s prísl., tj. suma vo výške 44 877,51 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia súdneho vymáhania: 22 112,- € s prísl., tj. sumu vo výške 76 289,03 €.

Popis exekučného vymáhania

V roku 2009 navrhovateľ podal Návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zaslal exekútor povinnému upovedomenie o začatí exekúcie. V upovedomení exekútor povinného vyzval, aby vykonal prehlásenie o svojich majetkových pomeroch a zároveň ho upozornil, aby so svojim majetkom nenakladal. Od zahájenia exekučného vymáhania dlžník nerealizoval ani čiastočnú úhradu. Zároveň žiadnym spôsobom

nekontaktoval navrhovateľa, resp. súdneho exekútora s požiadavkou o zmierlivé riešenie sporu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 22 112,- € s prísl., tj. suma vo výške 84 746,89 €.

Aktuálny stav/Záver

V súčasnosti prebieha zo strany exekútora opakovane lustrácia a zabezpečovanie dlžníkovho majetku.

Kazuistika č. 5

Charakteristika účastníkov konania

Veriteľ: nebankový subjekt

Dlžník: fyzická osoba

Vznik právneho vzťahu

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vznikol v roku 2004 na základe leasingovej zmluvy. Predmetom zmluvy bol finančný prenájom motorového vozidla. Dlžník uhradil veriteľovi splátky vyplývajúce zo zmluvy iba čiastočne. Ďalšie splátky nezaplatil, čím sa dostal do omeškania s uhradením nesplatenej istiny pohľadávky spolu s jej príslušenstvom, na základe čoho došlo v zmysle všeobecných obchodných podmienok k predčasnému ukončeniu zmluvy. Veriteľ následne vystavil dlžníkovi vyúčtovanie po ukončení zmluvy a vyzval ho k jeho bezodkladnej úhrade. Aj napriek opakovaným výzvam veriteľa dlžník svoj záväzok nevyrovnal. Veriteľ pristúpil k vymáhaniu pohľadávky externou spoločnosťou.

Popis predsúdneho vymáhania

Prípad bol postúpený na predsúdne vymáhanie v roku 2006 s výškou pohľadávky 9 717,83 €. Dlžník bol písomne vyzvaný k úhrade dlhu. Na základe výzvy dlžník kontaktoval zástupcu veriteľa so žiadosťou o preskúmanie veci. Pohľadávku neuznal a úhradu namietal. Aj napriek objasneniu požadovaných skutočností neprejavil záujem pohľadávku vysporiadať a počas obdobia predsúdneho vymáhania nepoukázal ani čiastočnú úhradu dlhu. Nakoľko sa mimosúdne vymáhanie ukázalo ako neefektívne, pristúpil veriteľ v roku 2006 k súdnemu vymáhaniu pohľadávky.

Výška pohľadávky v čase zahájenia predsúdneho vymáhania: 9 717,83 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia predsúdneho vymáhania: 9 717,83 €.

Popis súdneho vymáhania

Súdne vymáhanie bolo začaté v roku 2006 podaním žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu. Nakoľko žaloba obsahovala všetky potrebné náležitosti, súd na jej základe vydal platobný rozkaz, ktorý doručil obom účastníkom konania. Žalovaný podal voči platobnému rozkazu odpor v zákonnej lehote, na základe čoho súd tento platobný rozkaz zrušil a vo veci nariadil pojednávanie. Súd na pojednávaní na podnet žalovaného vyzval žalobcu na doplnenie skutočností. Doplnenie s potrebnou dokumentáciou žalobca doručil súdu v stanovenej lehote. Na základe doplňujúceho dokazovania súd uznal nárok žalobcu. Žalovaný navrhovateľovi vyplatil istinu pohľadávky, súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia v súdnom konaní. Súd vydal rozsudok v zmysle žalobného návrhu so zohľadnením platieb realizovaných žalovaným. Voči rozsudku už nepodal ani jeden z účastníkov odpor, čím došlo po uplynutí lehoty na jeho podanie k jeho správoplatneniu. Nakoľko po správoplatnení rozsudku žalovaný ani napriek opakovaným urgenciám neuhradil príslušenstvo pohľadávky pristúpil žalobca v roku 2011 k exekučnému vymáhaniu.

Výška pohľadávky v čase zahájenia súdneho vymáhania: 9 717,83 € s prísl., tj. suma vo výške 18 622,43 €.

Výška pohľadávky v čase ukončenia súdneho vymáhania: 0,- € s prísl., tj. sumu vo výške 19 556,38 €.

Popis exekučného vymáhania

V roku 2011 podal oprávnený Návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zaslal exekútor povinnému upovedomenie o začatí exekúcie. V upovedomení exekútor povinného vyzval, aby vykonal prehlásenie o svojich majetkových pomeroch a zároveň ho upozornil, aby so svojim majetkom nenakladal. Povinný voči exekúcií podal námietky, ktoré súd po vyjadrení oprávneného zamietol. Následne exekútor vydal príkazy na vykonanie exekúcie na nehnuteľnosť a bankový účet povinného. Finančné prostriedky nachádzajúce sa na účte povinného postačovali na uspokojenie exekúcie. Po ich

stiahnutí a uspokojení oprávneného bola exekúcia ukončená bez potreby dražby nehnuteľnosti povinného.

Výška pohľadávky v čase zahájenia exekučného vymáhania: 0,- € s prísl., tj. sumu vo výške 20 014,91 € + odmena exekútora.

Aktuálny stav/Záver

Exekučné konanie skončilo v roku 2012 úplným uspokojením nároku oprávneného. Celková vymožená čiastka predstavuje sumu vo výške 24 196,37 €.

5.3. Analýza výskumu

Cieľom uvedených kazuistík bolo poukázať na špecifiká sporov v jednotlivých fázach vymáhania. Snažila som sa popísať rôzne typy procesov a v každom z nich zdôrazniť ich individualitu.

Na základe štúdie vyššie uvedených prípadov môžeme konštatovať, že súdne až exekučné vymáhanie je časovo náročné (spor od zahájenia mimosúdneho vymáhania až po ukončenie exekučného konania trvá spravidla niekoľko rokov). Na jednej strane býva pohľadávka veriteľa uspokojená po veľmi dlhom časovom období, na strane druhej je takéto plnenie pre dlžníka podstatne drahšie ako úhrada, či dohoda o splátkach v predsúdnom štádiu.

V kazuistike č.1 popisujem prípad, kedy dlžníkovi pohľadávka vzrástla zo sumy vo výške 512,30 € až na sumu vo výške 4 919,77 €. Dlžník zároveň výrazne pochybil v exekučnom konaní, kedy aj napriek upozorneniu exekútora previedol nehnuteľnosť, ktorú mal v osobnom vlastníctve na dcéru. V prípade, že by sám neprejavil záujem o úhradu a nezačal riadne pohľadávku splácať, konanie o určenie neplatnosti darovacej zmluvy by pokračovalo ďalej. V tomto má veriteľ výraznú šancu na úspech. K uspokojeniu pohľadávky by teda s najväčšou pravdepodobnosťou došlo, aj keď s výrazným omeškaním. Závažnejšie by vo veci bolo možné trestné stíhanie na dlžníka, ktoré by už neznamenal len finančnú stratu, ale mohlo by pre dlžníka znamenať až trest odňatia slobody.

Kazuistika č.2 popisuje spor, kedy dlžník mal záujem o mimosúdnu dohodu. Nakoľko však nedodržel podmienky dohodnuté v uzatvorenej dohode, pristúpil veriteľ k súdnemu vymáhaniu. Tento krok pre dlžníka znamenal navýšenie nákladov. Dlžník ani v súdnom

konaní nevyplatil pohľadávku tak, ako mu bolo určené, pohľadávka preto narástla o ďalšie náklady spojené s exekučným konaním. Súčet úhrad, ktoré v priebehu vymáhania dlžník poukázal na účet veriteľa, či jeho právneho zástupcu presahujú pôvodnú výšku záväzku dlžníka. Vzhľadom na priebeh spolupráce a zlú platobnú disciplínu dlžníka však pohľadávka zostáva zo značnej časti nesplatená a neustále narastá o ďalšie náklady exekútora.

Kazuistika č.3 rovnako ako predchádzajúce dva popisuje priebeh vymáhania pohľadávky, ktorá vznikla v dôsledku prečerpania kreditnej karty. Dlžník bol počas predsúdneho vymáhania neaktívny. Na základe právoplatného platobného rozkazu dlžník síce istinu pohľadávky uhradil. Nakoľko však aj naďalej s veriteľom, resp. jeho zástupcom nekomunikoval, nedošlo k vyplateniu príslušenstva pohľadávky. Rovnako ako v predchádzajúcom prípade veriteľ pristúpil k exekučnému konaniu, ktoré stále prebieha.

Kazuistika č.4 popisuje priebeh vymáhania pohľadávky kedy dlžník od začiatku vymáhania s veriteľom, resp. jeho zástupcom nekomunikoval. Jediný podnet zo strany dlžníka bol odpor, ktorý podal voči platobnému rozkazu. Aj napriek opakovaným snahám zástupcu veriteľa dlžník neprejavil záujem o dohodu. Pohľadávka sa od začiatku vymáhania vyšplhala skoro na štvornásobok pôvodnej dlžnej sumy.

Kazuistika č.5 popisuje prípad, v ktorom dlžník aktívne komunikoval počas celého obdobia vymáhania. Problém tohto prípadu spočíva v tom, že dlžník aj napriek nevyvrátiteľným podkladom nebol ochotný akceptovať nárok veriteľa. Tým pohľadávku zbytočne preplatil a namiesto pôvodných 9 717,83 € ho záležitosť stála 24 196,37 €.

Záver

Domnievam sa, že sa mi cieľ mojej bakalárskej práce podarilo splniť. Dlhová problematika však predstavuje širokú škálu otázok, či problémov, ktoré nebolo možné všetky detailne rozpracovať. Mojm cieľom bolo preto zamerať sa na tie, ktoré osobne považujem za najdôležitejšie. Pozornosť som zamerala na objasnenie právnych a taktiež sociálnych aspektov pohľadávok. V rámci tejto časti som rozobrala priebeh vymáhacieho procesu, čo z môjho pohľadu môže dlžníkom pomôcť lepšie sa v tejto oblasti zorientovať a tým lepšie vyhodnotiť situáciu, odhadnúť ďalší priebeh a podľa toho zhodnotiť svoje možnosti. V súvislosti s popisovaným procesom som zhrnula aj náklady charakteristické pre jednotlivé štádiá. V rámci sociálnych aspektov som sa venovala sociálne patologickým javom súvisiacim s predĺžením a taktiež jeho psychickým dopadom na jednotlivca, či rodinu.

V práci som sa snažila jednak upozorniť na nebezpečenstvo zadlžovania dnešnej doby. Dlhy prichádzajú nenápadne a pritom stačí malé zaváhanie, alebo malá životná komplikácia a nepriaznivé dôsledky sa objavia náhle a nečakane. Strata zamestnania, bývania, neschopnosť zabezpečiť si základné životné potreby, to všetko dlžníkom dláždí cestu na okraj spoločnosti, do sociálneho vylúčenia, zvyšuje sa výskyt sociálno-patologických javov a jedinec sa dostáva len krôčik od páchania trestnej činnosti.

Dôležitou časťou mojej práce bolo načrtnúť jednak možnosti riešenia predĺženia, ale najmä možnosti, resp. spôsoby rozvíjania prevencie proti zadlžovaniu. K tomuto smeruje a napomáha predovšetkým rozširovanie finančnej a právnej gramotnosti a zlepšovanie orientácie ľudí v oblasti finančných ponúk. Každý by si mal v maximálnej miere rozvíjať prehľad v týchto v súčasnosti pre život kľúčových oblastiach. Ďalšou z možností prevencie je využívanie služieb nezávislých spoločností, ktoré bezplatne poskytujú finančné a právne poradenstvo. Podľa môjho názoru je finančno-právne vzdelávanie v súčasnosti veľmi zanedbávané. Považujem za viac ako potrebné zahrnúť ho jednak do učebných plánov stredných škôl a taktiež rozvíjať aktivitu na sprostredkovanie potrebných informácií všetkým ohrozeným skupinám.

Zoznam použitej literatúry

Právne predpisy

1. **Zákon č. 7/2005 Z.z.**, o konkurze a reštrukturalizácii
2. **Zákon č. 40/1964 Z.z.**, Občiansky zákonník
3. **Zákon č. 71/1992 Z.z.**, o súdnych poplatkoch
4. **Zákon č. 99/1963 Z.z.**, Občiansky súdny poriadok
5. **Zákona č. 129/2010 Z.z.**, o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov
6. **Zákon č. 182/2006 Sb.**, o úpadku a spôsoboch jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
7. **Zákon č. 233/1995 Z.z.**, o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov
8. **Zákon č. 300/2005 Z.z.**, Trestný zákon
9. **Zákon č. 483/2001 Z.z.**, o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
10. **Zákon č. 513/1991 Z.z.**, Obchodný zákonník
11. **Vyhláška č. 31/1993 Z.z.**, o odmenách a náhradách notárov
12. **Vyhláška č. 288/1995 Z.z.**, o odmenách a náhradách exekútorov
13. **Vyhláška č. 655/2004 Z.z.**, o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

Použitá literatúra

14. **Borzová, C. a kol.** Nespavost a jiné poruchy spánku. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, ISBN 978-80-247-2978-7

15. **Kohoutek, R. a kol.** Základy sociální pedagogiky. Brno: Akademické nakladatelství s.r.o., 1998, ISBN 80-7204-064-2
16. **DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol.** Slabikář finanční gramotnosti: Učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. Praha: COFET, a.s., 2009. ISBN 80-254-4207-4
17. **kolektív autorov.** Prevence predĺuženi a jak z predĺuženi. 3. vydanie, Praha: COFET, a.s.
18. **Kraus, B.** Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, s.r.o., 2008, ISBN 978-80-7367-383-3
19. **Strýček, V. a kol.** Bankrot. Chcete prežiť? 1. vyd. Bratislava: Perfekt, a.s., 2009, ISBN 978-80-8046-433-2
20. **Sutton, G.** Jak se zbavit dluhů. Praha: PRAGMA, 2010, ISBN 978-80-7349-129-1
21. **Švaříček, R., Šedřová, K., a kol.** Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, s.r.o., 2007, ISBN 978-80-7367-313-0
22. **VRBKOVÁ, L.** Už nikdy dlužníkem. 3.vyd. Praha: COFET, a.s., 2009, ISBN 978-80-904396-0-3

Elektronické a internetové zdroje

23. <http://ekonomika.sme.sk/c/4366483/ako-si-poistit-uver-moznosti-mate-viacero.html>
(22.04.2013)
24. <http://ies.podaneruce.cz/kurzy/gambling/> (18.04.2013)
25. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=48056> (18.04.2013)
26. http://sapa.ff.upjs.sk/casopis/3_prve_cislo_2008/22_Paukovic-Holovcakova.pdf
(11.02.2013)
27. <http://tvnoviny.sk/spravy/ekonomika/od-uveru-uz-mozete-odstupit-bez-udania-dovodu-do-14-dni.html> (18.04.2013)

28. <http://www.alkoholizmus.info/> (18.04.2013)
29. <http://www.deprese.psychoweb.cz/> (23.03.2013)
30. <http://www.dusevnezdravie.sk/liga-za-dusevne-zdravie/o-chorobach/depresia/>
(23.03.2013)
31. <http://www.financne-poradenstvo.sk/>(24.03.2013)
32. <http://www.investujeme.sk/>(24.03.2013)
33. <http://www.i-uver.eu/konsolidacni-uver/>(24.03.2013)
34. <http://www.najpravo.sk/rady-a-vzory/rady-pre-kazdeho/e/ako-exekucne-vymahat-dlzne-pohladavky.html?print=1> (18.04.2013)
35. http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/1-2012/02_biatic12-1_szovisc.pdf (16.07.2012)
36. <http://www.ovb.sk> (24.03.2013)
37. <http://www.postovabanka.sk/sk/poistovna-postovej-banky/produkty-pre-vas/poistenie-schopnosti-splacat-uver> (24.03.2013)
38. <http://www.reformnavlada.sk/socialny-system.html> (18.04.2013)
39. <http://www.stalyrozhodcovskysud.sk/?id=5> (10.03.2013)
40. http://www.uzkost.cz/uzk_stavy.htm (23.03.2013)
41. <http://www.vyvlastnenie.sk/clanok/a/vsetko-je-v-rukach-exekutora/> (18.04.2013)